

SERGEJ
LOJKO

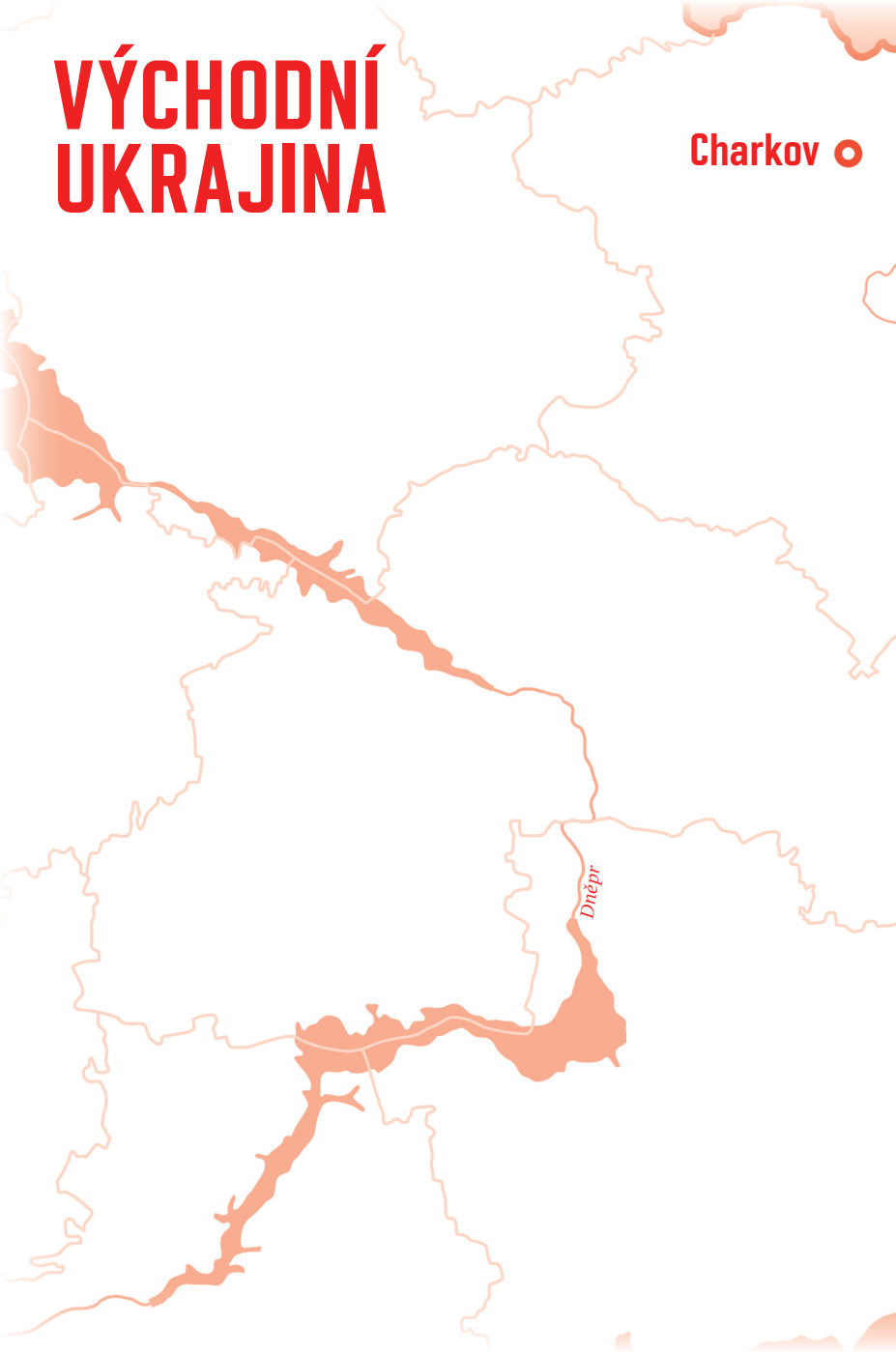
„Nechcete se
na něco zeptat?“
„Měl bych snad? Třeba
proč jsi zabil moji rodinu?“

HOST

VÝCHODNÍ UKRAJINA

Charkov ○

Dněpr

A stylized map of Eastern Ukraine. The Dnieper river is highlighted in a solid orange color, flowing from the north-west towards the south-east. The surrounding landmasses are outlined in a thin orange line on a white background. The text 'VÝCHODNÍ UKRAJINA' is in the top left, 'Charkov' with a dot is in the top right, and 'Dněpr' is written vertically along the river.

RUS

Slavjansk ●
Kramatorsk ●

Luhansk ●

Doněck ●
● Avdijivka
● Charcyzk ● Šachtarsk
● Torez
● Ilovajsk

Uspenka ●
● Kujbyševo
● Volnovacha
● Matvejev Kurgan

RUS

Taganrog ●
Rostov na Donu ●
Mariupol ●

Azovské moře

**SERGEJ
LOJKO**

LET

**SERGEJ
LOJKO**

**BRNO
2019**

Román se zakládá na pravdivých událostech, veškeré postavy jsou však fiktivní. Jakákoli podobnost se skutečnými osobami, živými nebo mrtvými, je čistě náhodná.

Rejs

Copyright © by Sergei Loiko

Agreement by Wiedling Literary Agency

Translation © Markéta Klobasová, 2019

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2019 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-898-7 (PDF)

ISBN 978-80-7577-899-4 (ePUB)

ISBN 978-80-7577-900-7 (MobiPocket)

Tuto knihu věnuji památce své ženy Anastasie Perfiljevové

PROLOG

Koševého doznání

18. PROSINCE

Za zamřížovaným oknem šli a šli a zpívali „Věčnou paměť“. Policejní kapitán Fjodotov, pokuřující u parapetu, se ani neptal za koho. Všichni věděli, že dnes je pohřeb proslulého motorkáře Sultána, ve světě známého jako Ivan Pustovoj. Odešel bojovat na Donbas, kde zahynul v nerovném boji s ukrajinskými fašisty, což už asi tři dny roztrubovaly všechny televizní stanice. Poslanci, kozáci, motorkáři i analytici pěli chvalozpěvy na šíleného hrdinu „lidové domobrany Novoruska“. Z reportáží vyplývalo, že Sultán, velitel dobrovolnického praporu bojujícího pod stejným krycím jménem, se pod Doněckem dostal do obklíčení, bránil se do posledního náboje a padl hrdinskou smrtí.

Pro zemi se tato událost stala natolik významnou, že prezident přeložil svou každoroční velkou tiskovou konferenci ze čtvrtka na pátek, aby se mohl obřadu zúčastnit — už na Rudém náměstí, během ukládání hrdinových zpopelněných ostatků do kremelské zdi. Ukrajínští nacionalisté vyměnili Pustového zmrzačené tělo za svých pětadvacet raněných a zabitých spolubojovníků. To Fjodotov také věděl ze zpráv, kterým jako veterán dvou čečenských válek nevěřil ani slovo.

Některého jiného pochmurného a mrazivého prosincového rána by se ohromnému shromáždění rozmanitých lidí

bez čepic, kteří kráčeli za rakví s rudými prapory, korouhvemi, obrázky svatých a věnci s vpletenými umělými květinami a oranžovo-černými hrdinskými stuhami, možná i podivil. Ne však dnes, kdy se mu z pravé ledviny dostal do močového čtyřmilimetrový kamínek a způsobil mu taková nepopsatelná urogenitální muka, že během poslední hodiny musel už čtyřikrát přerušit výslech a běžet na záchod na opačném konci chodby.

Nepopsatelná se tato muka Fjodotovovi zdála proto, že ve všech smyslech slova ostřílený policajt neměl s prevencí močových kamenů žádné zkušenosti. Jelikož se v příznacích spletl, dával svůj stav za vinu poddůstojnici Poluchinové z licenční správy, která včera po dlouhém dobývání přece jen podlehla jeho služebnímu zápalu a nakonec mu povolila jaksepatří použít jeho *osobní zbraň*. Fjodotov věděl, co Poluchinové řekne v pondělí, až ji potká na chodbě, nevěděl však, co zalže své ženě Kiročce dnes večer. Nevěděl ani, kdy se mu povede zajít za doktorem, za jakým a kam, tím spíš že se blížil víkend. A s každou minutou mu bylo objektivně hůř. Kapitán měl to slovo rád — *objektivně*. Ale ani objektivně nevěděl, kdy se mu podaří ukončit tento výslech, který trval už asi hodinu, bez jakéhokoli výsledku. Fyzického přesvědčování vyslychaného nebyl dnes Fjodotov ve svém stavu schopen.

Muž zadržený na místě činu se zbraní v ruce cosi nesrozumitelně hučel: buď nutně potřeboval pomoc psychiatra, nebo ještě nutněji vyprošťováka. Když Fjodotov vzal s tváří zkřivenou bolestí z parapetu karafu a nalil nejdřív sobě a potom i vrahovi sklenici vody, muž ji do sebe obrátil na jeden hlt. Udělal to, aniž zvedl hlavu, mlaskal přitom rty i jazykem jako zvíře a cákal vodu na světle hnědé linoleum, místy vybledlé a podřené od noh stolu, který někdo neustále přesouval, i od židle, na které se pořád někdo ošíval. Pak si rukama znovu

obemkl plešatějící hlavu, zase se začal kolébat do rytmu svého vnitřního monologu a přitom sebou občas škubl — buď škytal, nebo vzlykal.

Fjodotov měl také strašnou opici, ale ani on už v jednu chvíli nezvládl vdechovat vlezlé alkoholové výpary. Otevřel ventilačku a lačně se nadechl mrazivého vzduchu, trpkého jako nakládaná okurka. Po spásné injekci kyslíku si zapálil další cigaretu. Okraj zrzavého květináče s kaktusem, stojícího na parapetu, byl celý pomalovaný popelem z cigaret a u misky pokryté bělostnými trny rostliny se už vytvořila nepravidelná hromádka kapitánových krátkých nedopalků. Vzduch v místnosti se citelně ochladil a Fjodotov mohl ventilačku zavřít, ale dával si načas. Dokuřoval a dál roztržitě pozoroval kalnou černo-červenou řeku lidí za oknem, jako by se ji sám pokoušel přeplavat a topil se, protože neměl sílu přeprat proud.

Mezi sousedy byl instalatér Koševoj známý jako spořádaný občan, příkladný rodinný typ, starostlivý otec dvou malých dětí, které byly naštěstí nebo naneštěstí zrovna u nemocné babičky, a manžel tiché a podle ujistění těch stejných sousedů nenápadné účetní z domovní správy, kterou znal a měl rád celý dům a také si jí vážil. Tak tomu bylo až do včerejšího dne. Ve středu večer, v závěru šestnáctiletého a podle výpovědí svědků zcela fungujícího manželství, vystřílel Koševoj do své ženy Soni šest kulek z makarova zajímavého původu, a předtím než omdlel, sám zavolał policii.

Nebyl alkoholik, dokonce ani žalostný opilec, jinak by nepracoval v zodpovědné společnosti na zodpovědné pozici. Jistě, pil, stejně jako všichni instalatéři, ale vždycky v den výplaty, s mírou, klidně a doma. Když si ten večer šel jeden soused zakouřit na balkon, slyšel podle svých slov hlasité mužské výkřiky vycházející z bytu Koševého, mezi nimiž prý

zazněly fráze: „Hovno, a ne děti, ty děvko mizerná!“ a „Nebudeš jeho, ty kurvo!“, které doslovně a procítěně opakoval, přičemž si obzvlášť dával záležet na drnčivém R, dokud ho kapitán nezarazil.

Byla to v podstatě hračka. Vražda v afektu, prachsprostý domácí mord. Kdyby nebylo té pistole.

Pistole byla štípnutá. Ale kde se u instalatéra domácí správy vzala registrovaná pistole, ukradená přede dvěma lety z auta ostrahy na parkovišti u pobočky Sberbank na ulici Pravdy, která měla od té doby na krku dvě vraždy? Fjodotova hned tak něco nepřekvapilo, ale teď, potom co uviděl posudek z balistiky a podíval se do obličeje Koševého, pocítil cosi, co se blížilo nepochopení. Koševoj se vůbec nepodobal výlupkům, na které byl Fjodotov zvyklý. Když už typy jako on vraždily, tak žehličkami, noži a dalším kuchyňským náčiním. Ale kde vzal tu pistoli? Přece ji sám neukradl, když byl v práci...

Bohužel nebyl nikdo, kdo by mohl kapitána v ten páteční den zastoupit. V pátek měli odevzdávat report a podplukovník Trepetnych vyžadoval, aby byl případ uzavřen. Jakýmikoli pomocnými prostředky. Když kapitán zavolal do výslechové místnosti hlídku, aby mohl znovu vyběhnout na konec chodby, po cestě kolem dveří velitelovy kanceláře uslyšel slova, která ho donutila zpomalit a zaposlouchat se.

„Je to kurva vyšetřovatel na píču!“ říkal podrážděný šéf komusi hlasitě. „Úplně ztratil čuch. Kdyby dal tomu šmejdovi do rypáku, hned by to vysypal. Ne kurva, nemám potřebný lidi, nemám je! Ty debilové jsou ze všeho posraný!“

Fjodotov se vrátil k sobě, zavřel za ostrahou dveře a vzchopil se — přešel k zadrženému a mlčky ho pořádně uhodil pěstí do ucha. Koševoj upadl ze židle, zůstal ležet na boku a naplno se rozvzlykal. Noha mu škubala. Fjodotov popadl

džbán a se slovy „Občerstvi se, hajzle!“ mu vylil zbytek vody na hlavu.

Instalatér se rozplakal ještě hlasitěji. Jak potřásal hlavou, kapky stříkaly do všech stran.

„Mluv, ty křivácká svině. Kdes vzal tu bouchačku?“ zařval kapitán schválně nahlas, aby ho bylo slyšet když už ne ve velitelově kanceláři, tak alespoň na chodbě. „Když mi to řekneš, půjdeš na cimru a vyspíš se! Možná si ještě na něco vzpome- neš. Mluv, ty zasranej zmetku, než tě odprásknu!“

Kapitánův zhoršující se zdravotní stav dodal jeho výhrůž- kám spíš hysterickou fistuli než tvrdý kovový tón, ale jeho křik ve správný okamžik zaujal Třepotu (jak na oddělení taj- ně říkali drsnému veliteli), který právě procházel kolem Fjo- dotovovy kanceláře. Třepota se zastavil, otevřel dveře, naoko se zamračil a očima sjel z vraha na sklánějícího se kapitána, bledého jako anděl smrti.

„Kdes kurva vzal tu pistoli!“ zařval Fjodotov znovu a Tře- poty ve dveřích si ani nevšiml. „Kde?!“

Koševoj si najednou na podlaze sedl zpříma a klidným, skoro střízlivým hlasem, jasně a srozumitelně jako hlasatel studiové nápovědy, vyslovil název místa, kde onen nešťastný makarov našel, a název společnosti, kde se daný objekt nachází.

Kapitán zvedl oči a v tu chvíli si všiml velitele. Zkřivil rty v náznaku úsměvu a couvl ke stolu, aby výpověď zaznamenal do protokolu. Na svůj záchvat skoro zapomněl.

„Výborně,“ zabručel podplukovník, zavřel dveře a chtěl za- mířit za službou na inspekci. Ale už na schodišti vedoucím do přízemí se prudce zastavil, podíval se na hodinky, otočil se jako olympijský plavec u okraje na krátkém bazénu a rych- le se vydal zpět.

„Kde?!“ zakřičel, když rozrazil dveře výslechové místnos- ti, až klika se zasténáním ohýbaného železa narazila do zdi

a na podlahu se sesypala omítka. „Kde kurva? Zopakuj, co řekl!!!“ namířil prst přesně na Fjodotovův kořen nosu.

Třepota třeštil oči, až se Fjodotovovi při pohledu na jeho bobtnající obličej, nafialovělý jako řepa, zdálo, že stačí jen málo — a i Třepotu budou moct nést v rakvi hned za novým mučedníkem Sultánem. Na hlavy jim budou padat vločky šedavé mrazem... a jako vytí se bude ozývat ten nesladěný, smutný zpěv.

Fjodotov, který se za půl minuty celý zpotil, a Koševoj, který, jak se zdálo, zase zcela vystřízlivěl, současně otočili hlavy směrem k podplukovníkovi a zopakovali kde. Takovým tónem, jako by nebyli vyšetřovatel a podezřelý, ale spolupachatelé vraždy, z nichž nějaký jiný, skutečný detektiv právě vymlátil souběžné doznání.

Chvilí po vyhlášení poplachu a okamžitém nástupu veškerého personálu podplukovník stiskl na pevné lince na stole červené tlačítko, podobající se poplašnému, a oznámil do telefonu novinu. Nejdřív rychle. Potom mu přikázali, aby se vzpamatoval a podal podrobné hlášení. Tak se vzpamatoval a podal podrobné hlášení.

A venku všichni šli a šli a zpívali. Fjodotov stál u otevřené ventilačky, poslouchal ten rádobý zpěv a chuť další cigarety nevnímal. Koševého odvedli, bolest ustoupila a kapitán byl skoro klidný.

Pochmurnou zvukovou kulisu za okny najednou cosi přerušilo — do kanceláře kapitána Fjodotova vtrhl řev desítek motorů, vpletl se do teskného zpěvu a rychle ho přehlušil. Sultánovi spolubojovníci, členové motorkářského gangu Bílí vlci, se sjížděli na tryznu z celé Moskvy.

KAPITOLA PRVNÍ

Bílý lístek Buldoka Aljochina

LONDÝN. PŘED PĚTI MĚSÍCI. ČERVENEC.

Ona a dcery ho neviděly už víc než tři roky. Šestnáct let s ním a tři bez něj... To byl jiný život, druhý. Ten druhý se jí zdál mnohokrát delší než první. Blahobytný, klidný, pravidelný, uspořádaný jako v pohádce. Ale bez něj. Dívky, kterým už bylo šest a sedm, se na otce dávno přestaly ptát. Nastá jim jeho fotky neukazovala. Sergej jí přísně zakázal brát s sebou jakoukoli starou rodinnou fotografii. Svatební album, všechny fotografie s ní a dětmi — grilování, na rybách, Egypt, Kypr —, vše zůstalo v Moskvě. V Moskvě, ze které utekli jako Napoleon v zimě, jak Sergej žertoval během jejich posledního setkání. Minulost byla zcela vymazána. Celý svět, celý život. Jako spálená země. Tajně si schovala jednu jeho fotografii, z pasu, a ještě jednu, na které byli spolu. Mladí, veselí, opilí... A ještě jednu. Nejmilejší a nejoblíbenější. Všichni spolu. S dcerami, když byly ještě miminka.

V novém životě měly prostorný byt v prvním patře viktoriánského domu v Hampstead Heathu. Nedaleko byl park s duby a králíky, o kousek dál jezero s kachnami a labutěmi. Na trávníku vedlejšího domu se přes den v různých komických polohách povalovali tři zrzaví kocouři, kteří se chovali, jako by jim celé sousedství patřilo; to znamenalo, že tam dnem i nocí drze chrněli, tlapy od sebe, stéblo v zubech. Tak

je jednou nakreslila Lisa, jejich vychovatelka, umělkyně talentem i vzděláním, která žila na druhém konci Londýna, v Ealingu, a často u nich zůstávala přes noc. Dcery se tomu velmi smály a chtěly, aby obrázek zarámovala. A tak se vtipní kocouři v Lisině podání přestěhovali na krb.

Z domu naproti každý den v deset hodin ráno, na minutu přesně, vycházel šedivý, asi osmdesátiletý, možná starší, charismatický gentleman, kterého by díky jeho aristokratické stavbě těla nikdo nenazval starcem. A pokud tou dobou Naša právě hleděla z okna nebo zalévala květiny na parapetu, gentleman se na ni vždy usmál, jako kapelník zvedl nad hlavu hůlku svého nezaměnitelného deštníku a zdvořile sklonil šedivou hlavu. Deštník měl s sebou pokaždé, nehledě na počasí. Potom podle zaběhnutého rituálu zamířil do parku, kde se procházel přesně dvě hodiny. Když neznámý Našu a dcery potkal na ulici nebo v parku, znovu se usmál, otevřel nezaměnitelnou plechovečku tvrdých bonbonů a nabídl je dívkám, se kterými potom mluvil o stromech, ptácích, počasí — o dešti, mracích a slunci. Tánička s Věruškou díky Lisině úsilí už jaksepatří štěbetaly anglicky.

Naša se jazyk také učila, s postarší dámou, která se s anglickým humorem představila jako slečna Prismová,¹ i když se jmenovala jinak. Naša už dokázala obstojně číst a psát, rozuměla, co říkají ve zprávách na BBC, rozuměla slečně Prismové a svému sousedovi a mohla s nimi nějak mluvit. Ale ať se snažila sebevíc, pořád ještě nerozuměla ani slovo jiným Londýňanům, které potkávala, ani jazyku, nebo spíš řeči hrdinů ve filmech, show a dalších pořadech v televizi.

Slečna Prismová Našu poučila, že její impozantní soused není nikdo jiný než bývalý špion ve službách Jeho Veličenstva, celosvětově proslulý spisovatel John le Carré. Naša tvorbu tohoto autora neznala, a tak si koupila knihu a nechala si

ji od něj podepsat. Ochotně a s bělostným úsměvem jí autogram věnoval a řekl: „*Ah, never mind. It is really rubbish.*“ Brak nebo ne, Nasta knížku stejně nedokázala přečíst a odložila ji po deseti stranách — na lepší časy. *Holky brzy vyrostou a přečtou si ji*, pomyslela si. Sestřičky spolu stejně mluvily anglicky, a dokonce rozuměly londýnskému dialektu cockney, rusky mluvily stále neochotněji, jenom s ní. S přízvukem, který každým dnem silil.

Teď si Nasta natáhla nohy na taburet u křesla, opřela se o opěradlo z měkké kůže a zavřela oči. Potom roztáhla ruce, aby se dotkla dcer. Ty seděly každá z jedné strany a soustředily se na obrazovku. Stevard na její přání sundal opěrky mezi sedadly a ony tři se snadno vměstnaly na dvě. Nasta se nemohla zbavit nervozity, která ji od startu neopustila. Seděla v útulném salonku první třídy letu MA-71 Londýn—Bangkok, ale nedokázala se uvolnit. Pořád myslela jenom na něj. Na vzdáleného Serjožu, který se má za dva dny v pětihvězdičkovém bungalovu na exotickém ostrově Samui znovu, po tříletém odloučení, stát manželem a otcem — milovaným, drahým a blízkým.

Nasta se probírala kadeřemi dcer, které sledovaly animované filmy, a bříška jejích prstů jako by se sama pokoušela rozpomenout, jak se dotýkala jeho vlasů, strniště, krku, zad, rtů. Ale ať se Nasta snažila sebevíc, stejně si nedokázala vybavit jeho podobu, pocítit jeho vůni, uslyšet jeho hlas. Na vteřinu se jí zdálo, že koutkem vědomí zaslechla jeho vzdálený smích, i ten však tál, vypařil se jako sen, jako ranní mlha — londýnská, už známá.

„Leno, teď zůstaneš s holkama sama,“ řekl jí před třemi lety Serjoža na rozloučenou na letišti ve Frankfurtu, kde se

* „Ach, to je maličkost. Je to vážně brak.“

viděli naposledy. „Nebudu ti moct psát ani volat. Ale budu poblíž. Byt máš. Nebudeš mít o nic nouzi. Peníze vám s hol-kama stačí na tři životy. Všechna čísla účtů znáš. Až budu vědět, že všichni budeme moct žít klidně, tak si vás najdu. Nemůžu říct kdy, ale... Pořád budu poblíž.“

Sergej objal dcerky, rty se dotkl jejího čela. Otočil se a bez ohlédnutí rychle zamířil směrem k druhému terminálu, cestou vyhodil telefon zabalený v novinách do jednoho koše a SIM kartu do dvou jiných o kus dál.

Sergej se nepřeklekl. Tenkrát se jmenovala Lena. Jelena Aljochinová. Ale už tehdy, při prvním překročení hranic, se stala Anastasií Jarmolnikovou. Dcerám jména zůstala. A příjmení v tom jiném světě a novém životě brzy zapomněly samy.

Nastá opatrně odtáhla paže od dívek, které obě usnuly, objala se kolem ramen a vtiskla se ještě hlouběji do měkkého křesla. Najednou si vzpomněla na jejich první setkání před jedenadvaceti lety. Když dálkově studovala na Moskevském oblastním pedagogickém institutu, bydlela u kamarádky v Moskvě a přes den pracovala u přepážky v prádelně ve čtvrti Marjinaja Rošča. Koho by tenkrát napadlo, jakou roli v jejich životech sehraje ten zašlý bílý lístek z prádelny se sotva čitelným číslem na kousku prostěradla, zašpiněného od vína nebo zavařeniny. Veškeré příbuzenstvo a známí ten příběh po čase znali nazpaměť a tvrdili, že tohle se stává jenom ve filmech.

Jednou do prádelny přišel sympatický, nakrátko ostříhaný mladý muž jménem Aljochin (jeho křestní si nejdřív nezapamatovala), v pomačkaném šedém saku a bílé zaprané košili bez kravaty, a ukázal jí rudou knížku — služební průkaz. A potom ten lístek.

Geolog Feďa Suvorov přes známého na léto pronajal svůj jednopokojový byt studentovi z Machačkaly. Když se v září vrátil domů, našel byt uklizený a klíče u sousedky. Ta mu řekla, že student odjel už v červenci. To bylo zvláštní, vždyť tu měl bydlet až do srpna a za celé tři měsíce zaplatil dopředu. Divné, ale co. No tak odjel. Stává se.

Druhý den ráno, když se Suvorov vydal z bytu do práce, dostal hned za dveřmi pořádnou ránu do hlavy. Probral se na betonové podlaze, do zad a nohou mu tlačila čísi těžká kolena, paže měl zkroucené dozadu a na zápěstích mu zrovna cvakla pouta. Dopravili ho na policii a velitel operace, mladý vyšetřovatel Sergej Aljochin, ten, který do prádelny donesl lístek, Suvorovovi oznámil, že jestli to chce mít snazší, musí se okamžitě doznat k trestnému činu s přitěžujícími okolnostmi.

Naprosto šokovaný Feďa se neměl k čemu přiznávat. A i když si ho vychutnávalo celé oddělení, stejně se nepřiznal. A dobře udělal. Vždyť to nebyl on, kdo u sebe v koupelně kuchyňským nožem naporcoval mrtvé tělo — byl to jeho podnájemník. Onen dagestánský student medicíny, který potom zkrvavené kusy, zabalené do cárů dvou Suvorovových prostěradel, odnesl na několik různých moskevských smetišť. To vše se stalo, když majitel bytu s krumpáčem v ruce poklidně krmil komáry a mušky při hledání chalkopyritu a pentlanditu ve východním Zauralí a snažil se odvést myšlenky od rozchodu s milovanou dívkou — jeho přítelkyně ho nedlouho předtím opustila se slovy, ať si žije se „svýma pentlema i pyritama“.

Žádný z policistů by nikdy nic nenašel a případ, který měl zaručeně skončit u ledu, by tam také skončil, kdyby nebylo Aljochinovy profesionality, která se projevila už v raném období jeho kariéry. Aljochin si na oddělení brzy vysloužil

přezdívku Buldok — díky svému železnému stisku. Když chytil stopu, šel až na konec a zastavit ho nedokázal nikdo — ani lupiči, ani zloději a vrazi, ani samotní policajti, kterým bylo vždycky všechno u prdele. Pokud se nejednalo o jejich vlastní. Za třináct let byl Aljochin už podplukovníkem a šéfem oddělení vražd. Ale už to nebyl ten stejný Aljochin, který studentce Leně přinesl do prádelny osudový lístek.

Ale zatím rozmotával svůj první případ a na jednom ze zkravených cárů prostěradel našel lístek z prádelny. Když s ním pak osobně obešel třicet prádelen, nakonec se setkal s Lenou a zjistil od ní adresu a telefon předpokládaného vraha.

Poté co geolog Suvorov ztratil šest zubů a víru v lidskost bezpečnostních složek, se nakonec dověděl, co se mohlo během jeho nepřítomnosti stát, a pověděl policistům o tom, že v létě byt „bezplatně užíval kamarádův známý“. Uprchlého medika vyhmátli přes jeho známého Dagestánce, našli ho v rodném aulu, vznesli žalobu a mladý horal se (čestný to člověk, jak je u Dagestánců zvykem) ke všemu přiznal. Bez pár výchovných.

Ukázalo se, že v nálevně u vysoké školy se student seznámil s mladým poručíkem raketových vojsk, který přijel do Moskvy z Dálného východu na dovolenou za dívkou, ale ta ho poslala ke všem čertům. Tam se také student s poručíkem dali do pití a potom v tom pokračovali v Suvorovově bytě v Marjiné Rošče, kde důstojník medikovi navrhl, aby si zahráli karty.

Hráli zábavnou hazardní hru seka, které se říkalo ruský poker pro lenochy. Poručík podle studentových slov šmelil, a tak „slovo dalo slovo, padla první rána“. Student mluvil dobře, skoro spisovně rusky. Prostě došlo ke konfliktu. Poručík popadl kuchyňský nůž, student se bránil a strčil do něj. Voják na svou zbraň upadl — a konec. Potom ho medik

rozřezal na jednotlivé části, zabalil a odnesl na několik smetišť v různých čtvrtích Moskvy. To, že na použitých prostěradlech mohou být lístky z prádelny, studenta v afektu jednoduše nenapadlo.

Není známo, jaké polehčující okolnosti (a kolik) přivezli příbuzní z Dagestánu, kterých přijel do Moskvy celý aul, ale student dostal maximum — pět let za usmrcení z nedbalosti. Suvorov si nechal nastřelit zuby, svědčil, potom znovu odjel na expedici a přece jen našel svůj chalkopyrit, ale byt už nikdy nikomu nepronajal. A Lena se Sergejem se vzali.

A začali žít klasický policajtský život. Nejdřív měli pronajatý byt, potom si koupili svůj, pak si koupili žigulík, potom, bez Lenina vědomí, začal Sergej Buldok společně se šéfem krajského velitelství krýt prostituci a obchod s drogami, následně — už se šéfem krajského velitelství a prokurátorem — herní automaty. Pak si s Lenou koupili mercedes a přestěhovali se do domu za městem. Potom se jim rok po sobě narodily dvě dcerky. Potom...

Potom se stalo to, o čem Lena také neměla ani nejmenší tušení a na co se ani neodvažovala zeptat. A úplně potom se Jelena Aljochinová, bývalá zaměstnankyně moskevské prádelny (číslo čtyři), stala Anastasií Jarmolnikovou, majitelkou zahraničního diplomatického pasu s pětiletými vízy do USA, Kanady a zemí schengenského prostoru. S vyhlídkou na život ve Spojeném království, s krásným bytem v Hampstead Heathu, s vychovatelkou, s oslňujícím porcelánovým úsměvem, s mercedesem v garáži a čtyřmi miliony dolarů na šesti různých účtech v Anglii, Švýcarsku a na Kypru.

Ale bez manžela — a bez naděje, že ho kdy uvidí —, za kterým teď v salonku první třídy, s orosenou sklenkou Dom Pérignon na sklápěcím stolečku, letěla na nečekanou schůzku do Thajska.

„*Mom, what is behind that curtain, do you think?*“* vykřikla jí do ucha probuzená Táníčka. Ukazovala na závěs, který od-
děloval salonek od zbytku letadla.

Nasťa se probrala ze vzpomínek, přitiskla si prst ke rtům a ukázala dceři na spící sestru. Sundala Táníčce sluchátka a společně se vydaly na procházku labyrintem boeingu, obrovského jako malé město, kterým letělo tolik lidí, kolik si Táníčka ani neuměla představit — dvě stě devadesát osm. Na jednom místě. V jednom uzavřeném prostoru. V deseti tisících metrech nad zemí. Přesněji ve třiceti dvou tisících osmi stech osmi stopách, jak by Nasťa dceři řekla, kdyby to dokázala bez chyb vyslovit: co jsou to metry, o tom neměla Táníčka ani ponětí.

Ve svých osmatřiceti vypadala Nasťa o deset let mladší — s elegantními pěstěnými rukama, čistou hladkou pletí bez jediné vrásky v obličeji, s vyšpulenými rtíky, s popelavými vlasy (ne nabarvenými, ale přírodními) a malým pršáčkem, za který se maličko styděla. Dívky byly jako dvojčata, podobné jedna druhé i mámě. Z otce neměly nic, ani jeden Serjožův rys. „*The girls will grow up soon enough and you will all look like Chekhov's Three sisters,*“** zavtipkovala nedávno sečtělá vychovatelka Lisa.

Zrovna šly pravou uličkou první třetiny ekonomické třídy, když obrovské dopravní letadlo vletělo do malé turbulence a paluba se trochu zhoupla. Máma s dcerou na vteřinu ztratily rovnováhu. Dívka padala na křeslo vpravo, kde seděla blondatá černoška s maltézským psíkem v náruči. Táníčka i psík zaječeli současně. Nasťa chytila dceru za ruku, přitáhla ji k sobě a všechny včetně blondýny se vesele zasmály. Psík

* „Mami, co myslíš, že je tamhle za tím závěsem?“

** „Holky rychle vyrostou a brzy budete všechny vypadat jako z Čechovových *Tří sester*.“

se uklidnil a najednou vyletěl z náručí paničky doširoka otevřeným oknem boeingu. Uvnitř paluby se začal sypat krásný wolframový déšť a trhal letadlo i pasažéry na kusy.

Nasťá, ohlušená proudem uvolněného ledového vzduchu, instinktivně popadla Táničku do náruče. Bolest z úlomků, které jí pronikly do těla, necítila. Když mezi střepinami trupu, mezi sedadly, rukama, nohama a těly ostatních cestujících vylétla z letadla, se skomírajícím vědomím stále tiskla dívku k sobě. *Kde je Věrka?* byla její poslední myšlenka. *Jak to sama zvládá?*

Poslední, co oči Jeleny Aljochinové neboli podle pasu Anastasie Jarmolnikové uviděly, bylo jasné bledě modré nebe. A rychle se přibližující mraky, vstříc kterým se z výšky deseti tisíc metrů jako sražení ptáci řítila těla dvou set devadesáti osmi pasažérů a posádky Boeingu 777 letu *Micronesian Airways* MA-71 Londýn—Bangkok.

KAPITOLA DRUHÁ

Knihomolova objednávka

MOSKVA. ČERVENEC.

Na hrudi neměl ani Stalinův profil, ani Marinku án fas.¹ Zato od pupku ke sluneční pleteni měl ukřižovaného Krista. Na hoře nad srdcem trůnil na obláčku anděl a vpravo druhý. Oba byli primitivistickými napodobeninami Rafaelových andělů a zvědavě si prohlíželi umírajícího Mesiáše.

Když byl majitel tohoto skvostu zločineckého užitého umění mladší, rád před zrcadlem pohyboval pevnými prsními svaly — trám kříže máchal anděly jako křídly a mohlo se zdát, že ti, podobni modrým motýlům, co nevidět odletí.

Na obou ramenou mu zářily nárameníky ze sedmicípých hvězd, uvnitř kterých se nacházely ještě dvě čtyřcípé. Na levém nadkloktí se modralo prohlášení: Člověk člověku *lupus est*.²

Nyní si dlouhým froté ručníkem utíral záda a nezúčastněně si svá tetování prohlížel v mramorem lemovaném zrcadle, po kterém stékaly čůrky páry. Stejně jako dalším členům domácnosti se i jemu zdálo, že za poslední týden viditelně zhubl. Tváře, oči i břicho měl vpadlé, svaly na rukou a nohou mu ochably. Sám sobě se nelíbil. Ale to už dlouho ne.

Dokonce i po půlhodině v lázni — ohromné kádi v převlékárně sauny — mu chodidla rychle prochládala. Dnes byla voda v kádi jedním slovem vařící.

„Nad'o, rozhodla ses zkusit, jestli je jde uvařit aspoň nahnilčko?“ zeptal se naoko popuzeně služebné — nebo domovnice, jak jí říkala jeho vnučka —, když mu začala starostlivě třít nohy jakýmsi vlastním speciálním lektvarem. Byl cítit ricinovým olejem a dehtem. „Podařilo se.“

Nad'a, zavalitá žena s ruměncem ve tváři, která vypadala na pětáctýřicet, i když jí bylo už hodně přes padesát, vyprskla smíchy. Z jejího obočí mu na nohy kápły teplé krůpěje potu.

„Co to povídáte, Jevgeniji Timofeiči! Přivedl jste dívku do rozpaků...“

Někdy měl pocit, že ten strašlivý mráz žije v jeho kostech bez ohledu na počasí, teplotu vzduchu a roční období. Uhnízdil se v něm ještě za časů prvního pobytu v lágru v Karagandské oblasti, na úsvitu jeho vězeňské kariéry. Tenkrát byl obyčejný mukl, který, jak se zpívá v jedné z Galičových písní, „po pás vmrzнул do těch cest“,³ a nic z toho. Kromě toho, že měl pět let makat za porci černého chleba a miskou šlichty na rodný proletářský stát, ho nic nečekalo. Ale osud si s člověkem hraje, jako lidé hrají domino. A už tehdy, v čase bezpráví, když byl v báni poprvé, od samého začátku rozhodně a tvrdě odmítl jít dříť do vězeňské fabriky. Odmítl dělat jakoukoli práci a postupně se přidal ke stávkářům.⁴ Každý velitel tábora se snažil, aby jeho basa byla *rudá*: když všichni vězňové pracují, znamená to, že ji stoprocentně řídí samospráva. Se Žeňou se žádná basa *rudou* stát nemohla. Patroni a kápo⁵ ho nejdřív nenáviděli, ale časem si ho začali vážit. Za pevný charakter. Ani během prvního, ani během dalších tří pobytů v lochu Žeňa led ani nic jiného socho⁶rem nedrtil. Drtili druzí — ti, kdo se pro to narodili. On se narodil pro něco jiného a vždy to věděl.

Jevgenij Timofejevič Simonov na ty časy vzpomínal nerad. V lásce neměl ani svá tetování podobající se starému

potrhanému nátělníku s vybledlým vzorem, který mu přirostl ke kůži. Sám sobě teď, podle svého vlastního žertovného doznání, připomínal zašlý, otlučený porcelánový samovar na křivých žilnatých nohou. Nohy zatím své pomalované tělo poslouchaly, ale chodidla neustále mrzla a přinášela tak nepříjemné vzpomínky...

Naděžda svou práci uměla. Jeho prsty přicházely k sobě. Zatímco mu masírovala chodidla a lýtky, Simonov se zavřenýma očima ležel na obrovské rozkládací pohovce nedaleko od kádě. Měl tento lázeňský rituál, který se roky ustálil, rád: když po omytí v horké vodě a po padesáti gramech archivního portského mohl on — ne římský patricij, ale vážený moskevský kmotr Žeňa Knihomol — jako kosmonaut udělat dva kroky po povrchu Měsíce a okamžitě celým tělem přistát na svém letišti a nechat se unést v rukou této prosté, milé a silné vesnické ženy s obyčejným a spolehlivým jménem — Naděžda. Kterou si vzal z vesnice k sobě ještě úplně mladou a která se teď, po smrti jeho ženy Máši na agresivní rakovinu, vlastně stala paní domu, ačkoli zatím neoficiálně.

Přezdívku Knihomol si nyní čtyřiaosmdesátiletý Jevgenij Timofejevič vysloužil, když seděl podruhé, za neprokázanou (podle něj i podle toho, jak to vypadalo) úmyslnou vraždu. A kde si on, navzdory svému věku silný a chytrý mukl, hned podřídil všechny fachčenka, krysy, chuligány i další kriminálníky. Stalo se tak po smrti legendárního Alika Oděsana, kterému se podařilo chcípnout přímo v lágru měsíc předtím, než ho měli propustit. Díky rychlému *vojenskému převratu* s malými, v tu dobu a na onom místě povolenými lidskými ztrátami se Žeňka Kolík, jak Simonovovi tenkrát říkali, stal dozorcím a zůstal jím až do konce turnusu, který protřelému vrahovi zkrouhli za dobré chování a dokonale pořádek v base.

Ve svém teplém koutku v baráku, za froté závěsem, přijímal novopečený šéf hosty — mukly a basaře včetně kápa a tatky (velitele tábora) — s knihou v ruce. Jevgenij Timofejevič, jak mu brzy začali říkat lidé s kokardami na brigádýrkách a hvězdičkami na výložkách, nehonil vodu. Jednoduše chorobně miloval knihy. Správným muklům poskytuje basa spoustu volného času a Simonov za těch sedm let, co bručel, přelouskal celou vězeňskou knihovnu — od Flauberta a Mayne-Reida po Marxe a Engelse. Kdesi uprostřed té dlouhé doby Žeňka Kolík zmizel, vypařil se beze stopy, a na jeho místě se zrodil a usadil Žeňa Knihomol. Když se lidé ze stejného sociálního prostředí, zasvěcení do podrobností šéfova života, opatrně zajímali, jestli náhodou není příbuzný s Konstantinem Simonovem, autorem *Čekej na mě a já se vrátím*, Jevgenij Timofejevič odpovídal ostýchavě a lakonicky, jako by něco skrýval: „Ne.“ Ale ti, kteří ho dobře znali, viděli, že ta otázka je mu příjemná.

Na svobodě, kde byl Knihomol znám jako nanejvýš tvrdý, ale spravedlivý šéf, který se nezastaví před ničím, se své vášně nevzdal. Mezi kriminálníky se vtipkovalo, že Knihomol byl oficiálně zapsán do Leninovy knihovny a měl očíslovaný čtenářský průkaz s přístupem do zvláštního archivu. „Skoro jako Lenin.“

Žeňa Knihomol se krátkou dobu znal s režisérem Ljubimovem a rád na premiérách sedával v šesté řadě v přízemí Divadla na Tagance (pokud samozřejmě neseděl na jiných místech, vzdálených od divadelní Moskvy) vedle ministryně kultury Furcevové a dalších stranických bonzů ze smetánky. Vždy býval upravený, působivý, čerstvě oholený, prošedivělý a dobře — podle londýnské módy — oblečený. Vysoce postavení sovětská aparátníci se mu klaněli v hale nejen v Divadle na Tagance, ale i v proslulé restauraci Aragvi, tiskli mu ruce,

ptali se ho na zdraví. Samozřejmě ne všichni z nich věděli, kdo ten ušlechtilý gentleman s bezchybným držením těla, podobný francouzskému vyslanci, ve skutečnosti je. Generálové z Petrovky a Ogarjova mu zdvořile volali sami, aby ho varovali před prohlídkami, otevřením případů a zatčeními — jak jeho podřízených v podsvětí hlavního města Sovětského svazu, tak i přímo jeho, pokud nařízení putovalo úplně shora a nebylo možné se z něj vykroutit. Věděli, že nikam neuteče. Spolupracovat nezačne, ale bude se za jakýchkoli okolností chovat *správně*.

Žeňa se chlubil tím, že osobně znal Vysockého. Celonárodní bard dokonce jednou soukromě zahrál u Ženi na chatě, kde byl mezi dalším vybraným publikem přítomen první tajemník buď Astrachaňské, nebo nějaké jiné bohaté kaviárové oblasti, se kterým měl Žeňa v té době jisté společné zájmy (nesouvisející s beletrií). V čem tyto společné zájmy spočívaly, nikdo pořádně netušil (kromě těch, koho se týkaly). Zato všichni v Moskvě dobře věděli, že pokud někdo z užitečných lidí bude najednou nutně potřebovat hodně černého kaviáru, nemá běžet do Jelisejevského, obchodu s lahůdkami, ani do Pekingu (kde mu ho stejně nedají, pokud nezavolá někdo shora), ale do kremelského bufetu nebo za Žeňou Knihomolem. První varianta byla podmíněna vlastnictvím speciální propustky, zato Žeňova kancelář přijímala všechny. Po telefonátu. Bez propustek.

Jednou právě v Tagance, před premiérou hry *Antisvěty*, Žeňa v divadelní kavárně nad šálkem kávy a skleničkou koňaku diskutoval se známým literárním vědcem Sarnovem. U stolu s nimi seděl ještě začínající spisovatel a budoucí disident Vladimir Vojnovič, známý v úzkých kruzích ne jako tvůrce tehdy ještě nenapsaného románu *Život a neobyčejná dobrodružství vojáka Ivana Čonkina*, ale jako autor oblíbené

sovětské písničky „Čtrnáct minut do startu“. Mluvili především Sarnov a Žeňa. Vojnovič upíjel arménský koňak a mlčel. Když Žeňa vstal a šel podat ruku zástupci ministra dopravy, Sarnov se Vojnoviče zeptal:

„Zajímavý muž. Kdo je to?“

„Beňo, jez a pij a pusť tyhle hlouposti z hlavy,“ poplácal ho Vojnovič po rameni.

„Je to spisovatel? Nebo dramaturg? Někde jsem ho už viděl...“

„Je to náš moskevský Robin Hood. Pamatuješ, jak ti loni hned druhý den vrátili tvou ukradenou volhu? Tak to byla jeho zásluha.“

Ke své obrovské lítosti se Žeňa nesetkal s Galičem, kterého měl moc rád a kterého si vážil. Minuli se po cestě: Žeňa jel z basy domů vlakem, Alexandr Arkadjevič odlétal ze zlatohlavé Moskvy do Vídně. Ale svůj první cívkový magnetofon Grundig si Žeňa pořídil speciálně kvůli tomu, aby mohl bez přestání poslouchat nejen Vysockého, ale i oblíbené balady v Galičově podání. Nejraději měl „Oblaka“, „Karagandu“ a mnohé další. Samozřejmě hlavně ty o lágru, kde věhlasný moskevský bard, na rozdíl od svého obdivovatele Ženi, nestrávil ani jediný den. To mu však jako umělci nejvyšší kvality nebránilo natolik se vžít do představ postav svých věžeňských písní, že Žeňa jenom žasl, když potisící otíral osamělou slzu, která mu pokaždé ukápala z levého oka, jakmile se z reproduktorů ozval Galičův výkřik o tom, že „nelidští zmrdi po náledí na smrt vedou dva mukly“. Vždyť zpíval tak, jako by to sám zažil, jako by se toho jarního dne vlekl po náledí a měl štěstí — nezastřelili ho. Nebo byl nějakým neviditelným divákem — andělem, nebo kdo tam na nebesích přijímá zabité duše... Knihomol si doteď o samotě v soukromí Galiče pouštěl a poněkolkáté poslouchal, jak „oblaka plujou tam, kde je Abakan, do tý krajiny daleké“.⁶

Dnes byl však zvláštní den. Dnes Žeňa neměl na čtení ani hudbu náladu. Musel rychle a tvrdě řešit otázku, která ho poslední tři roky mučila a drásala zevnitř jako spolknuté sklo nebo jehla vražená pod nehet. Čekal, dokud Naděžda neskončí s masáží. Musel zavolat do Los Angeles a *podat objednávku*.

Lenička vběhla do převlékárny bez klepání. Naděžda se otočila, odtáhla ruce od jeho nohou a rychle ho do pasu přikryla druhým prostěradlem.

„Dědo, udělej kostlivce, no tak, prosím!“ žadonila jeho šestiletá vnučka, rozená manipulátorka a herečka amatérka, jak jí říkala Naděžda, která ji zbožňovala a trávila s ní více času než zbytek rodiny včetně služebnictva.

Děda se nehádal. Odhalil svůj vybledle nafialovělý hrudník, ovázel si prostěradlo kolem pasu a s určitým úsilím vstal ze svého bezrozměrného lože. Jako cirkusový panák zvedl ruce ohnuté v loktech, vcuel tváře, protočil panenky a tlumenně zaúpěl. Lenička zapištěla hranou hrůzou, otočila se a se smíchem pelášila dlouhou mramorovou halou, které všichni říkali převlékárna, zpátky ke dveřím. Nezapomněla přitom udělat pár hvězd (chodila na sportovní gymnastiku a už byla nadějná). Zpod krátké kostkované sukně jí uličnický vykukly sněhobílé kalhotky.

Oči jejího dědy na pár vteřin zjihly a on znovu, jako by se vyčerpal, padl na záda do hromady hedvábných prostěradel a svých oblíbených polštářů plných husího peří.

„Rozmazlujete ji, Jevgeniji Timofeiči,“ broukla koketně Naděžda, když za dívkou zavřela dveře na západku a s pophupováním svého záviděníhodného poprsí se vrátila na své místo. „Jakýpak vy jste kostlivec...? Jste chlap k pohledání. Ženich jako vyšitý.“

Znovu namočila dlaně do páchnoucího oleje a dál mu natírala nohy. Její silné, teplé a měkké dlaně se pohybovaly čím

dál výš. Za několik minut se Jevgenij Timofejevič na pohovce prudce nadzvedl a přitáhl ji k sobě. Svými kolébajícími se ňadry mu roztáhla kolena, jako obvykle ho pevně objala kolem pasu. Její dech zněl trhaně, tiše povzdychávala do taktu pohybů své hlavy. Žeňa hladil její husté, lehce prošedivělé kaštanové vlasy. Najednou ji k sobě přitiskl oběma rukama ještě těsněji, zasténal, jeho tělo se několikrát zachvělo a on znovu upadl do polštářů. Přerývaně, hlasitě oddechoval.

Naděžda se sotva postrehnutelně pokřížovala, hrbetem ruky si otřela rty a láskyplně mu začala oblékat tlusté ponožky z kozí vlny, které na vesnici upletla její sestra vyšíváčka.

Nějaký čas poté, co byla tradiční masáž obvyklým způsobem zakončena, se Knihomol probрал, vstal, zahalil se do širokého, po paty dlouhého froté županu, pevně si zavázal pásek, a aniž Naděždě cokoli řekl, vyrazil ke dveřím. Zrudlá domovnice se na něj nedívala a už klečela na všech čtyřech a vytírala mokrou kachlíkovou podlahu vedle bazénu a lázně.

„Kde se v něm bere tolik síly?“ prohodila k sobě šeptem s úsměvem. „Vždyť celý seschl, božínku. Po smrti svého milovaného synáčka. Jak to, že ještě žije...?“ Úsměv jí zmizel z tváře a ona se nahlas rozplakala.

Knihomolův jediný syn, který se mu narodil v pokročilém věku, třiatřicetiletý Saša, vystudovaný právník, který absolvoval i ekonomiku na Harvardu, se proti otcově vůli před sedmi lety vrátil z Ameriky a stal se kýmisi jako *consigliere*⁷ v jejich nyní už rodinném podniku. „Tati, nechci, abys strávil zbytek života v ruském Alcatrazu,“ řekl napůl v žertu, aby ospravedlnil své rozhodnutí.

A opravdu, po Sašově návratu se Knihomolovo přebývání na svobodě viditelně, jak on sám občas vtipkoval, protáhlo, nehledě na zvůli policajtů, především tajných, která každým dnem sílila. Knihomola nová vláda vůbec nenadchla. „Kápo

má šéfovat v lágru, ne ve státě," prohlásil před rokem na jednom velkém shromáždění příliš otevřeně. Za ten rok už poslali šest z dvanácti titulovaných zločinců, kteří se setkání zúčastnili, za katr nebo pod drn. Další čtyři museli okamžitě zdrhnout za kopečky. Proto si Knihomol říkal poslední mohykán. Když bručel podruhé, přečetl Fenimora Coopera od A do Z a probudila se u něj čtenářská vášně.

Převlékl se ze županu do nové tmavomodré teplákové soupravy Adidas bez vytahanych kolen, usadil se ve své pracovně pode dvěma zátišími od Cézanna (doteď nebyl zcela přesvědčen, jestli to jsou originály, nebo padělky, a tiše se divil, jak je možné tak mizerně malovat takovýma hnusnýma barvama a proč slušní a chytrí lidé dávají za takovou matlani nu takové prachy) a zapnul televizi. Ve zprávách už tradičně ukazovali další dělostřeleckou přestřelku na Donbase.

„Jaký kurva fašistický obklíčení?“ vyštěkl rozčileně na neviditelný hlas, drmolící z obrazovky o fašistickém obklíčení, které se neustále stahovalo kolem „města-hrdiny Doněcku“. „Kretění, neznaj svoje hranice! Kam to lezou? Jak můžou bojovat s holou prdelí! A ještě s Úkáčkama! Blbci kápovští!“

V tu chvíli zapípal Viber. Archie ze slunečného Los Angeles potvrdil poslední zprávy. Knihomol vypnul televizi, nasadil si brýle a ukazováčkem natukal odpověď s překlepy: „Zboží je potřeba črstvý. Ať se nezkazí. Smnyč všechno vysvtlí. Věřím ti, kamaráde. Ty ddu nepodvedeš. Pozdravuj mámu. Dej za mě pusu derce.“ Neopravoval se, Archie vzkaz pochopí.

„Zmrde policajtskej, konečně jsem tě na kraji světa našel,“ pronesl Knihomol polohlasem, ale tvrdě, jako rozsudek. „Přece jenom tě poznali, pendrekáři. Za tu vatu si to samozřejmě vyžereš až do dna. A za Sašu, ty hajzle, ti osobně prokousnu tepnu!“

Knihomol vstal, podíval se na hodiny a nalil si skleničku minerálky pokojové teploty. Aniž si sundal brýle, otevřel skříňku sekretáře nad stolem, vytáhl plechovou krabičku od bonbonů a vzal si z ní tabletku Prestaria 5 mg — na tlak, tabletku Cordarone 200 mg — na srdeční arytmií, tabletku Amoksiklavu 625 mg — na zvětšenou prostatu, dvě tabletky Linexu — na dysbiózu a tabletku Cialisu 5 mg — aby, jak se říká, byl stoják i peníze. Všechno to štěstí spolkl najednou a zapil hlubokými doušky vody.

Knihomol rozsvítil stolní lampičku, pohodlněji se usadil do křesla a otevřel knihu svého oblíbeného současného spisovatele, jistého Felixe Nezbeděva. Pustil se do čtení tam, kde naposledy skončil, a přitom téměř nahlas pohyboval rty:

Jefrosiňja nalila Nataše ještě trochu čaje a pověděla jí další děsivou historku:

„S manželem jsme si pronajali chatu. No, ne chatu, podkroví ve velkém domě na předměstí, osmdesát kilometrů od Moskvy. Domáci měli kočku. Bylo jí jedenáct a nikdy neměla kotata. A najednou vrhla. Tři kotátka se narodila mrtvá, ale jedno bylo živé. A jejich malá dcerka začala brečet a prosit je, aby si ho nechali. Domáci nakonec řekl: ‚Dobře, kotě si necháme, ale v tom případě se zbavíme kočky. Dvě doma nepotřebuju.‘ No, slovo pána domu je zákon a jeho žena nás poprosila, abychom kočku vzali do auta a někde po cestě ji... to. No, nechali. A já (proklínám se!) jsem souhlasila.

Čtyřicet kilometrů kočka ležela na zadním sedadle a ani se nehnula, nevrtila se — a prostě vyla. Byl to příšerný zvuk. A po čtyřiceti kilometrech jsem to už nevydržela a řekla jsem manželovi: ‚Zastav.‘ Zabrzdl, já vzala kočku (necukala se, nebránila se), odnesla jsem ji ke kraji

cesty a opatrně jsem ji položila do trávy. Jak jsem ji tam dala, tak zůstala ležet a jenom dál vyla. A to vyty mi znělo v uších dalších čtyřicet kilometrů do města.

Potom...

Následujících jedenáct let bylo nejhorších v mém životě. Manželství se nám rozpadlo (načapala jsem ho s mladou holkou přímo v naší posteli). Máma umřela na rakovinu. Umírala dlouho a hrozně trpěla. Můj syn onemocněl těžkou cukrovkou a ve dvaadvaceti se z něj stal invalida. Já... no, to je jedno.

Majitel chaty umřel v opilosti (byl abstinent, ale vrátil se ze sleziny se svými kamarády z vojny, se kterými se trochu napil) — udusil se v garáži, kde usnul a zapomněl vypnout motor auta. Jejich syn, dvacetiletý kluk, se vrátil z armády, šel ven s kamarády a jeden z těch jeho kamarádíčků mu ze srandy „bodl pod srdce finku“ (opravdu nůž z Finska). Přesekl mu aortu (velmi vzácný případ) a on vykrvácel deset minut předtím, než přijela záchranka. Paní domácí okopávala záhony a poranila si motykou nohu — třikrát jí tu nohu řezali, kousek po kousku (pořád výš, výš a výš...), ale stejně umřela na gangrénu. Neštěstí se vyhnulo jenom jejich dcerce — té, která je uprosila, aby si kotě nechali.

Panebože...! Ona nevyšla. Ona (nebo jakési to) mi říkala: „Nedělej to — jinak tě dostanu! Všechny dostanu! NEDĚLEJ TO!“

Mluvila. Ale já... Panebože, proč? PROČ jsem ji NEPOSLOUCHALA?“

„Dům, kde dlouho žila kočka a potom zmizela... Ten dům je mrtvý,“ dodala Nataša.

„A o tom přesně mluvím,“ pronesl Knihomol zachmuřeně a zavřel knihu. Sundal si brýle, vstal a nalil si oblíbenou

jednosladovou *literární* whisky Robert Burns, hodil do ní led z baru ve zdi a znovu klesl do křesla. „Neexistuje horší zvíře než člověk. Mimochodem, kde je můj Zrzek?“

Hubeňoučké kotě Zrzek, spící na zemi na koberečku, při vyslovení svého jména zlehka a neslyšně skočilo starci do klína a začalo nahlas vrnět.

Za minutku už Knihomol spal, šedou hlavu zakloněnou na měkké opěrcce křesla. Teď se podobal buď přestárlému Buninovi, trpícímu nespavostí, nebo Rachmaninovovi, vyčerpanému po náročném koncertě. Samozřejmě kdyby mu zpod rozepnuté bundy nevykukoval modrý obrys vytetovaného kříže.

KAPITOLA TŘETÍ

Chorunžého azimut

LOS ANGELES. ČERVENEC.

Mdlé slunce, rudé jako brusinkový džus, se v nejnižším bodě na horizontu spouštělo do oceánu tak rychle, že kdyby člověk chtěl, mohl by zachytit jeho pohyb. A kdyby měl alespoň trochu fantazie, mohl by si představovat, že se slunce spouští do vody tak prudce proto, že ho takto k večeru vyčerpal jeho nesnesitelný denní žár.

Narodil se v Jeburgu (tak místní mládež říká Jekatěrinburgu), kde prožil dětství, dospívání i mládí, a na vedro proto nebyl zvyklý. Neměl ho rád. Ale ještě víc nesnášel klimatizace, především v obchodních centrech a supermarketech. Vůbec nechápal, jak se všichni ti Gargantuové a Pantagruelové obou pohlaví (množství neforemných lidí všech barev a odstínů podle něj v Los Angeles, stejně jako ve zbytku Ameriky převládalo) mohou pohybovat odděleními s lahůdkami, dlouhými jako přistávací dráha, jenom v kratasech a tílkách, když tam byla zima na ušanku a válenky.

Sergej na své jedenapůlmilionové jachtě *Azimut 55C*, zakotvené na pronajatém místě v přístavu Marina del Rey, na půl cesty od letiště LAX do Santa Moniky, zapnul klimatizaci celkem dvakrát. Poprvé hned na začátku, když ho kapitán s bradkou mořského vlka (ale bez fajfky v puse) za čtyři sta dolarů na den učil základní zákeřnosti obsluhování lodi

a požádal ho, aby klimatizaci zapnul alespoň v kajutě. Po druhé to bylo dnes, když ji v obývacím pokoji zapnula Galja (jestli se tak doopravdy jmenovala).

Dvačtyřicetiletý Sergej Aljochin, bývalý policista, který stál tři roky nejvýše v hledáčku Interpolu, nyní Grigorij Chorunžij, ukrajinský emigrant a byznysmen, si na své pravé jméno už pomalu odvykal. Proto by se vůbec nedivil, kdyby se ukázalo, že Galja je ve skutečnosti Táňa nebo Polja. I když ta myšlenka mu vlévala do žil hrůzu. V tom případě by všechny jeho plány padly a Smrt by se zase mihla kdesi poblíž.

Stál v koupelně, která byla větší než jeho první vlastní byt, oběma rukama se opíral o umyvadlo barvy koňaku a zcela nahý upřeně hleděl do zrcadla nad ním. Prohlížel se tak, až by se nezávislému pozorovateli mohlo zdát, že se na svém osmahlém šlachovitém těle pokouší najít sotva postřehnutelný kaz — a ne a ne ho zahlédnout. Aljochinův trup připomínal valchu: místy na něm vystupovaly lanovité uzly svalů a chyběly sebemenší tukové záhyby. Interiér koupelny byl vybaven nízkým nábytkem z týkového dřeva různých odstínů, od světle béžového po tmavě hnědý. Když byl Aljochin — nakrátko ostříhaný, s vousy jen o něco delšími než mužné dvoutýdenní strniště v běžné reklamě, s pravidelnými rysy a tenkými rty — oblečený, na atleta nevypadal. I jeho obličej byl těžko zapamatovatelný — snad až na zakřivený nos, lehce zploštělý jako u boxerů, a drobnou světlou jizvu dole na levé tváři.

Zdálo se, že nehybný pohled neupírá na svůj odraz, ale kamsi dovnitř, do hloubi zrcadlového skla. Tam se pokoušel zahlédnout Lenu a holky, ale viděl pouze jejich mlhavé mizící siluety. Jako by se rozplývaly ve vazkém tmavomodrém vzduchu.

Fakt je přece jenom konec? napadlo ho. Jestli jo, jak mě vyhmátli? Jak?

Aljochin zavřel oči a natáhl ruce. Objal se kolem ramen, stiskl je a představil si, jak objímá Lenu. Jak se ji snaží vnímat celým tělem, nadechnout se její vůně, kterou si, ať se snažil sebevíc, nemohl vybavit... V tu chvíli obrovská jachta jednoho známého ruského filmového herce, připomínající dvoupatrový dům, vedle u mola nastartovala a s lehkým pohupováním se začala vzdalovat od kotviště.

Aljochin ho viděl jenom párkrát. Snědý, přívětivý a snadno rozpoznatelný herec pobýval v Los Angeles málokdy. Během jeho nepřítomnosti žila na lodi asi dvacetiletá dívka. Přítelkyně? Milenka? Dcera...?

Nad čím to kurva přemýšlím...? Aljochin se probral. Byl čas vrátit se do ložnice, kde Galja, ležící na letišti a oblečená do jeho županu, naplno pustila klimatizaci a přepínala programy na obrovské televizi přes celou stěnu.

Celé ty tři roky Aljochin nezapomínal na to, že kromě jeho ženy a dětí se s ním přáli (možná dokonce toužili) setkat velmi špatní lidé, kteří měli nevyřízené účty s majitelem nyní už padesáti šesti milionů dolarů ze šedesáti dvou, které před třemi lety beze stopy zmizely v příhraničních pskovských lesích z jejich společné kasy.

Za ty tři roky křížem krážem projezdil půl světa. Jedna země střídala druhou — Kypr, Německo, Kambodža, Mexiko... A tady je uprchlíkův poslední azyl — Marina del Rey, připomínající obrovskou lagunu se zlatým pískem, palmami a stožáry stovek jachet, které našly útočiště v obřím zálivu. Zde už skoro rok necítil žádná znepokojivá bodání, žádné známky nebezpečí, ale stejně si nedovoľoval nebýt ve střehu. Nemohl jinak. Nejenže k sobě nemohl pozvat ženu a dcery, ale nemohl jim ani jednoduše zavolat. Nemohl ohrozit jejich životy smrtelným nebezpečím, aniž by se definitivně ujistil, že pronásledovatelé ztratili stopu.

Kotviště pro jachtu dlouhou více než třináct a půl metrů (jeho měla kolem sedmnácti) stálo tři tisíce dolarů měsíčně. Ale pronajmout si místo i za tuto cenu bylo prakticky nemožné. Místa prostě nebyla. Manažerka kotviště, snědá dívka jménem Alisha, s úsměvem širším než Julia Robertsová a humorem pichlavějším než postavy Whoopi Goldbergové, mu vyšla vstříc bez nutnosti ručení a solidní úvěrové historie. Hotově jí zaplatil na rok dopředu a místo se našlo. Alisha ho osobně dovedla na molo a následující večer k němu po práci zašla — ujistit se, jestli je všechno v pořádku. A zůstala do rána.

Měl pověst samotáře a časem se do té role vžil naplno. Aby působil naprosto důvěryhodně, musel by si ještě pořídit labradora nebo zlatého retrívra, ale Aljochin nechtěl přitahovat pozornost, když by se jako mnozí místní pejškaři procházel podél hlavního kanálu přístaviště. A k čemu by mu pes byl? On sám je Buldok. Přinejmenším tuto funkci dlouho měl — a přezdívkou, která se na něj v minulém životě neoddělitelně přilepila, na rozdíl od původního jména zapomenout nedokázal, i kdyby měnil pasy a bankovní údaje sebevíc.

Když Aljochin před měsícem poslouchal šumění příboje a šeleštění palem, poprvé za tři roky nakonec ne že by uvěřil, ale vnitřně pocítil, že jeho stopa, která se za ním táhla z dalekého Ruska, slábně. A když zvážil veškerá pro a proti, spojil se přes důvěryhodného prostředníka s Londýnem.

Všechno promyslel do nejmenších detailů — on a Lena s dětmi měli letět na Samui v různé dny, různými lety, měli rezervované různé hotely. Ony se měly na cestu vydat dnes, on pozítří. A teď se jeho skvělý *foolproof** plán začíná hroutit dřív, než vůbec začal? Dokud si neudělá jasno, co je Galja

* dokonalý

zač a kdo za ní může stát, jednoduše nemá právo nikam letět.

Galju Aljochin ulovil naprostou náhodou. V baru hotelu Ritz Carlton, nedaleko od přístaviště, kam měla přístup veřejnost a kde byl krb velký jako člověk a hluboké pohodlné sedačky s červeno-žlutými přehozy. Přesněji, a to je mnohem horší, ona ulovila jeho. Jasně bylo jedno: Galja nevypala na prostitutku, což ho nutilo k ještě větší ostražitosti. V Los Angeles, stejně jako všude jinde dokázalo zkušené oko detektiva Aljochina poznat dívku na zavolání na první pohled.

Jednou, spíš ze zvědavosti než opuštěnosti, zavolal do *escort service*. Napřed se ujistil, že číslo začíná 310 (předvolba Beverly Hills), a řekl:

„I need a good-looking Russian-speaking girl.“

„Bilinguals are sixty-five dollars extra,“ informoval ho mužský hlas na druhém konci.

„Sixty-five only?“ ujišťoval se Aljochin. *„Not seventy-five?“*

„No, sir. Sixty-five only,“ potvrdilo sluchátko. *„For you, sir.“*

„OK, then go fuck yourself.“

„Sir! Sir! You misunderstood me. For you...“

*„OK. Write down my address...“*****

Hovorovou angličtinu se za rok v Kalifornii našprtal pořádně a je pravda, že základy měl dobré: Aljochin studoval ve výběrové škole číslo třináct v Jekatěrinburgu, která byla v celém Rusku proslulá tím, že angličtina se tam svého

* eskortní agentura

** „Potřebuju pěknou, rusky mluvící holku.“

„Dvojjazyčně mluvící jsou o šedesát pět dolarů dražší.“

*** „Jenom šedesát pět? Ne sedmdesát pět?“

„Ne, pane. Jenom šedesát pět. Pro vás, pane.“

„Fajn, v tom případě jděte do prdele.“

„Pane! Pane! Nepochopil jste mě. Pro vás...“

„Dobrá. Pište si adresu...“

času učila lépe než na mezinárodních vztazích v Moskvě. A ne pouze podle sovětských učebnic. V neobyčejné škole tehdy pracovali ještě neobyčejnější učitelé, bělogvarděžští Šanghajci, kteří vyrostli v Číně a potom, po Stalinově smrti, byli tak neopatrní, že se vrátili do své historické vlasti a jejich vlast je dál než k Uralu nepustila. Možná to tak bylo lepší. Mohli by je zastřelit. Serjožův učitel anglického jazyka Jurij Petrovič Borodin vyrostl v Šanghaji v emigrantské rodině Bílých a od narození mluvil třemi jazyky: čínsky, anglicky a rusky. Jeho rodina se usadila v tehdejší Sverdlovsku. V šedesátých letech Borodin nastoupil do školy jako učitel a učil děti rodné angličtině. Není divu, že ta se v Borodinově provedení stala oblíbeným předmětem mnohých, včetně Serjoži. Se žáky mluvil Jurij Petrovič na hodinách i mimo ně pouze anglicky. Ani jedno ruské slovo. Nikdy. Jako by učitel, který by, kdyby chtěl, mohl citovat celou ruskou literaturu přelomu století, rusky neuměl a nerozuměl. Shakespearova klasická dramata se jeho žáci rádi učili v originálním shakespearovském znění! Proto se na škole vytvořilo celé anglické divadlo. Zkoušky se střídaly s hodinami scénické řeči a skutečného klasického šermu — vedenými také Borodinem. Každý rok mezi dubnem a květnem se pořádaly divadelní festivaly. Serjožu Aljochina divadlo tak nadchlo, že vážně přemýšlel o tom, že by se po škole dal na herectví. Aljochin si na celý život zapamatoval, jak toužil hrát Romea. Pravda, nejen pro svou lásku k jazyku, ale i proto, že byl zamilovaný do Mariny Avdějevové — představitelky Julie. Tehdy však bohužel dostal jenom roli Curtise ve *Zkrocení zlé ženy*. Navždy, jak se tehdy zdálo, mu to zlomilo srdce. Každopádně s divadelní kariérou byl amen. A i když nechal Julii Julií a nestal se hercem, láska k angličtině mu zůstala.

Hubený potetovaný Filipínek přivezl neúspěšnou modelku. „*You can't have sex with our girls, Mister. We're a registered legal business, we don't want problems,*“ zamumlal rychle povinnou rituální mantru, vzal si zálohu a odjel.

Půlhodinové setkání s prostitutkou Aljochina vrátilo do předešlého života a tehdejší profese, po kterých se mu někdy jakoby nostalgicky stýskalo.

„Jak ti říkají?“

„Sněžana.“

Aljochin se pohrdavě zamračil. Něco podobného čekal — Sněžany, Angely, Christiny.

„Bez uměleckých pseudonymů.“

„Moje pravé jméno je Angela,“ zalhala modelka a uhnula očima do rohu.

Oba se zasmáli.

Během pseudovyslechu na mučidlech, už v oblíbeném klubu Salt, ze sebe vysoukala jednoduchou historku. Pocházela ze Zelenogorsku, kamarádka se na internetu seznámila s Amíkem a přestěhovala se sem, pozvala ji, její žádost zamítli, ale tou dobou zrušili víza do Mexika, tak si koupila lístek do Tijuany. Odbarvila si vlasy, aby jí na hranicích dali pokoj. Kamarádka ji převezla přes San Diego — dvě blondýny v dobrém autě nikdo nezastavil.

Lže, uvědomil si Aljochin, v každém případě po nich na hranicích měli chtít pasy. Potom to u Angely bylo na draka — herecký talent v sobě nenašla, komparzu tady platí padesát dolarů za den a s tím člověk nevyžije.

„Jo, smutnějšího příběhu svět nezná, než je ten o felaci na WC,“ zakončil to Aljochin.

* „Sex s našimi dívkami mít nemůžete, pane. Jsme oficiálně registrovaná firma, nechceme problémy.“

Rozloučili se jako přátelé. Aljochin se jí odvděčil stovkou navíc. Ona se jemu díkybohu neodvděčila ničím. Podplukovník si prostitutky už nevolal a nemilosrdně si nadával, že se kvůli hloupému chlapskému vrtochu vystavil takovému nebezpečí. Měl štěstí, že to dopadlo dobře.

A teď mu čert nakukal zaplést se s Galinou.

Seděla v rohu baru, kousek od klavíru, za kterým uvolněně improvizoval pianista, od bot po motýlka oblečený do jakési hollywoodské rekvizity a ulízaný jako Frank Sinatra. Mohlo jí být kolem třiceti, možná víc. Světlé vlasy, nakrátko střižené. Bílá blůzka, rozepnutá až k mládeži nepřístupným místům, džíny s dírami na kolenou. Úzké nenalíčené rty a něžný nosík, maličko zahnutý nahoru jako klučičí. Pohledem přelétla bar, podívala se na hodinky, objednala si ještě jednu Frozen Margaritu¹ a znovu se ohlédla. Pohledem se zastavila na něm — snědém cizinci ve slunečních brýlích, kšiltovce Clippers naražené do čela a s pěstěnými vousy. (V minulém životě Aljochin vousy neměl, ale když si je teď nechal kvůli krytí narůst, zvykl si na ně, a dokonce si říkal, že mu porost na tváři sluší.)

Za záměrně pokulhávajícího rytmu Sinatrovy „Strangers In the Night“ vstala, přišla k jeho stolku a s úsměvem se zeptala s přízvukem letušky aerolinek Aeroflot:

„Pardon me, please, sir. Are you Andrew?“

„No. Why?“ odpověděl Aljochin prakticky bez přízvuku.

„Oh, sorry... I am to have a blind date here with a guy named Andrew and he is like not showing up.“

„Ok. No problem at all. Why don't you call him then?“

„I did. His phone is dead. But thanks so much. I am sorry for misunderstanding. Have a great day.“

„*You too.*“*

Vrátila se ke svému stolku. Ještě jednou někam zavolala. Nedovolala se a znovu se chopila tající Margarity.

Aljochin dopil svého Jamesona a zvedl se k odchodu, ale jeho vnitřní policista najednou položil otázky, na které neměl odpověď. Srdce zanaříkalo, rozbolela ho hlava. Aljochin si sedl a objednal si *stoly on the rocks*.**

Andrew stále nepřicházel. Dívka už znovu nevolala, pila třetí Margaritu a ani jednou se na Aljochina nepodívala.

Aljochin se napjal a pochopil, že nemůže odejít, dokud si to neujasní. Letět po všech bezpečnostních opatřeních za ženou a dětmi do Thajska — a s ocáskem? Do dlouho očekávaného letu zbývaly dva dny. *Zjistit to musím teď*, pomyslel si. Přivolat na sebe palbu. To, že není prostitutka, poznal na první pohled. Malá. Nenalíčená. Veselé oči, pohled trochu nesmělý. Úsměv s nerovnými zoubky, ale upřímný. Takové dívky hrály u nich ve školním divadle transvestickou roli Toma Sawyera. Kdyby se teď objevil Andrew, nebylo by pochyb... Andrew se neobjevil a dívka neodcházela.

„Promiňte,“ řekl Aljochin rusky a s úsměvem, dlaň na kšiltovce. „Vypadá to, že Andrew nepřijde. Můžu si přisednout a na něco vás pozvat?“

Další dvě hodiny v baru a půlhodina v posteli v kajutě *Azimuthu 55C* toho moc nevyjasnily.

* „Promiňte, pane, ale nejste náhodou Andrew?“

„Ne, proč?“

„Ach, omlouvám se... Mám tu mít rande naslepo s chlápkem jménem Andrew a vypadá to, že se neukáže.“

„OK, nic se neděje. Proč mu nezavoláte?“

„To jsem udělala. Má vypnutý telefon. Ale děkuju, promiňte mi to nedorozumění. Pěkný den.“

„Vám taky.“

** vodka Stoličnaja s ledem

Galja se chovala naprosto přirozeně, to znamená, že přesvědčivě sténala, vykřikovala ve správných chvílích a doopravdy se udělala. Narodila se v Chabarovsku a do Ameriky přijela s kamarádkou, hudebnicí a lesbičkou. Žily spolu šest let. Potom ji přítelkyně podvedla s violoncellistkou z emigrantského kvarteta, kde hrála na housle. Galja ho ujišťovala, že ona lesbička není, prostě se „zamilovává do člověka, ne do ženy nebo muže“. Příběh dobrý, originální, nevymyšlený nebo naopak vymyšlený velmi přesvědčivě. Aljochin z vlastní zkušenosti věděl, že falešné životopisy zločinců s mistrovskými údaji a smyšlenkami, stejně jako krycí životopisy špiónů i nynějšího Aljochina musejí obsahovat malé, na první pohled bezvýznamné detaily, například o prsou, na kterých, jak mu Galja vysvětlila na samém začátku postelové půlhodinky, nemá erotogenní zóny, „a tak není potřeba ladit přijímač tímhle způsobem“.

Bud' jsem moc podezřívavej, nebo ji budu muset proklepnout, pomyslel si, když ztlumil klimatizaci a vrátil se do ložnice. Samozřejmě může zkusit *důvěrný rozhovor*. To znamená, jak ho jako bažanta svého času učili staří, ostřílení vyšetřovatelé základům řemesla: důvěrně se nakloníte k podezřelému a prudce ho udeříte zpola otevřenými dlaněmi přes uši. To obvykle objekt rozhodí a rozhovor se stane konstruktivním. Když už vzpomínal na minulost, velmi dobře fungovala mnohokrát položená otázka společně s prsty zatlačenými do jamek za ušima. Tady to fungovat nemusí. Holka se rozbřečí, začne volat „Policie!“ a co pak? Zlomit jí vaz a její tělo hodit do vody, aniž by získal její doznání?

Zatímco si v hlavě probíral tyto kdysi ne úplně špatné možnosti, vešel do ložnice — a ztuhl. Na obrovské obrazovce uviděl sebe — v záběru zblízka, jenom bez vousů. *What*

*the fucking fuck?** blesklo mu hlavou. *To nemůže být pravda!* O co jde? Galja pustila nějaké video, když byl v koupelně?

„Počkej, počkej!“ skoro zakřičel. „Přetoč to! Dej mi ten ovladač!“

Přetočil zprávy zpět — a opravdu, znovu uviděl to, co předtím. To znamená sebe. Oblečeného v kdovíčem, jakoby ve fraku. Poté co si tu scénu párkrát přehrál se zvukem, byla záhada vyřešena. V New Yorku předávali moskevskému zpravodaji listu *Los Angeles Herald* Sergeji Prochorovovi prestižní novinářskou cenu. Prochorov, o kterém Aljochin do dnešního dne neslyšel ani slovo, vypadal jako jeho dvojník, jako jeho jednovaječné dvojče, jenom s idiotským účesem, přesněji řečeno bez něj.

„Taky sis všiml, jak je ti podobný?“ zeptala se Galja překvapeně. „Kdyby si nechal narůst vousy, byl by celý ty. Znáš ho? Příbuzný? Bratr?“

„Vidím ho poprvý.“ Sergej byl tak šokován svou podobností s tím cizincem, že na pár vteřin zapomněl na veškerá podezření.

Aljochin, který se Galje na začátku večera představil správně jako Griša, manažer prodeje veteránů, si sedl na postel, na iPhone se připojil na internet a hned našel svoji kopii. Prochorov byl o dva roky starší a posledních dvacet let pracoval v Moskvě pro Američany.

„Šmankote,“ vzpomněl si na oblíbené zvolání své tety a vzpomatoval se. *Nerozptyluj se, Serjožo. S Galjou to musíš vyřešit tady a teď.*

„Skočím si rychle pro poštu,“ řekl, přešel k vestavěné skříni, sundal si župan a oblékl si džíný a tričko.

* Co to kurva je?

Zatímco se Galja dál dívala na televizi a znovu si přetáčela záznam s jeho dvojčetem, Aljochin ze skříňky rychle vytáhl vždy nabitý devítimilimetrový Glock G43, prudce se nahnul a položil ho těsně pod kraj postele.

Potom se pravou rukou spěšně pokřižoval, ukazováčkem a prostředníčkem pod levou klíční kostí nahmatal ztuhlý bod velký jako desetač, zhluboka se nadechl — a stiskl.

Když za sebou Galja uslyšela tupou ránu, ohlédla se a s křikem „Grišo, Grišo! Fuck! Co je ti?!“ se k němu vrhla.

Griša ležel bez hnutí na zádech. Oči měl doširoka otevřené, pohled skelný. Klekla si k němu, nahnula se a přiložila ucho k jeho rtům. Nedýchal. Vzala ho za pravou ruku. Necítila pulz.

„Kurva!!!“ vykřikla Galja úplně jiným hlasem. „Fuck!!!“

Vyskočila, začala otevírat skříně a skříňky. Našla jeho peněženku, vytáhla z ní několik kreditních karet a tenký svazek stodolarových bankovek a třesoucícma se rukama si je strčila do kabelky. Zip se ne a ne zapnout. Ze všech sil jím trhla a utrhla jazýček na jezdcí.

Potom se bleskurychle oblékla a prstem píchla do tlačítka na mobilu.

„Pohněte, pohněte! Nedýchá!“ zakřičela do telefonu rusky, jakmile někdo hovor přijal, odhodila přístroj na postel a vyběhla na palubu. Tam stála pod zahnutou plastovou stříškou můstku, svírala a rozevírala před sebou pěstičky a napjatě poslouchala noční zvuky pod kalifornským hvězdným nebem, táhnoucím se až k horizontu.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Scotch® Stretchable Tape

LOS ANGELES. ČERVENEC.

Na tísňové lince 911 nepřijímají hovory v ruštině. Ani v Los Angeles. Všechno samozřejmě jako obvykle do poslední hlásky zapíší. Přeloží to a odpoví. Ale nejdřív se zeptají na adresu. Galji, křičící v panice rusky, se na nic nezeptali. Adresu znali i tak. Byli dva.

Neuběhlo ani pět minut a už vkročili na jachtu a sestoupili do ložnice. Nejdřív jeden, potom druhý. Vysocí, ramena tí, snědí, ale Latinoameričané to nebyli. Jeden, ten mladší, byl hubený jako lunt, měl černé brýle, černou vypasovanou košili zastrčenou do úzkých černých džín a stejně černé nablýskané kožené boty s dlouhými špičkami trochu zahnutými nahoru. Druhý byl starší a také měl zrcadlovky, k tomu nezastrčenou volnou havajskou košili s červeno-modrými papoušky a široké tmavé kalhoty. Vypadal těžší a mohutnější než první a měl viditelné břicho. Už na schodech jachty vytáhli pistole. Nevypadali ani jako agenti FSB,¹ ani jako policie. A ještě méně jako záchranáři. Nepodobali se ani mužům v černém bez obleků a kravat.

Aby uklidnili dívku fňukající na hranici hysterie, která s nimi sešla do kajuty, mladší se mohutně napřáhl a dal jí ledabylou facku. Galina spadla na postel, zakryla si obličej rukama a rozvzlykala se ještě hlasitěji — trhaně, roztřeseně,

chvěla se po celém těle. Černý se naklonil, odtáhl jí ruku a tiše a klidně se jí na cosi zeptal jazykem, kterému Aljochin nerozuměl. Galina se vzlykáním zamumlala něco stejně krátkého a nesrozumitelného.

Ten s papoušky se sklonil nad Aljochinem, dotkl se jeho krku, poslechl si jeho hrud'. Srdce netlouklo. Žádný dech. Zakroutil hlavou, rusky si zanádal a potom na svého partáka zavrčel krátký, hrdelní rozkaz v jejich jazyce. Aljochin, natažený na podlaze s nehybným pohledem, vše pozorně poslouchal a zachytil v té frázi oslovení, které znělo jako jméno — Karó, s přízvukem na poslední slabice.

Arménci, uvědomil si Sergej. Ale jací? Místní bouchači? Knihomolovi známi? Přece jen mě dostali...

Musí k sobě přijít dřív, než najdou pistoli. Přijít k sobě a zeptat se návštěvníků na pomocné otázky. Ale ať se Aljochin snažil sebevíc, nedařilo se mu udělat ono záchranné polknutí. Hrdlo mu vyschlo, rty se z rozrušení pokryly suchým povlakem.

To mi ještě scházelo, pomyslel si Sergej, když se znovu křečovitě pokoušel udělat nutný pohyb hrdlem. Jsem fakt kokot! Měl jsem před smrtí vypít aspoň skleničku vody!

Galja, nebo jak se ve skutečnosti jmenovala, seděla na posteli s nohama pod sebou a kabelkou přitisknutou k hrudi a jí povolaný tým rychlého úklidu už stačil obrátit ložnici vzhůru nohama. Staršímu, kterému, jak Aljochin pochopil z Galjina uplakaného oslovení, říkali Arsen, najednou hlasitým úvodním akordem „Lambády“ zazvonil telefon. Na dotazy volajícího Arsen odpovídal zmateně a roztržitě. Nakonec ho Arsen oslovil jako Archie-džan a obrátil se přitom na svého kolegu.

Stačilo. Nebylo pochyb — Aljochin narazil na arménskou mafii.

Hledají něco konkrétního. Co? Mrtvola na podlaze ze všeho pochytila pouze čtyři ruské nadávky, ale ke konci rozhovoru Arsenovi v duchu poděkovala, že přešel do srozumitelné angličtiny.

„*Dump the fucker?*“ ujišťoval se Arsen. „*OK, Archie. As you say.*“

Aljochin ještě jednou napnul hrdlo. Bez výsledku. Karó s Arsenem teď už cosi hlasitě řešili, živě máchali rukama a při každém výkřiku doširoka roztahovali prsty.

„*OK, start the fucking engine! Let's get the fucking boat out of the marina!*“^{***} zakřičel nakonec Arsen anglicky, a aby dal najevo, že rozhovor je u konce, zapálil si cigaretu a odešel z ložnice do obývacího pokoje.

Mezinárodní banda, dovtipil se Sergej. Libanonští a sovětsí Arménci. Umí nadávat rusky, ale s kápem mluví anglicky. Místní. Má v tom prsty Knihomol, nebo ne? Na obyčejnou loupež to nevypadá. Jsou moc nervózní, můžou se ztrhat.

Aljochin slyšel, jak někdo rozrazil dveře. Pak se ozvalo padání nábytku. Prohlídka pokračovala.

Karó vyběhl na palubu.

Galja v ložnici osaměla. Utřela si slzy, sebrala síly a klekla si před Sergeje. Pokřižovala se, cosi se vzlykáním zašeptala a pravou rukou mu opatrně zatlačila oči. A v tu chvíli si všimla pistole — pod postelí, přímo vedle nebožtíkovy pravé ruky. Rychle se natáhla přes nehybné tělo, popadla glock a strčila si ho do kabelky. Třesoucími se prsty se znovu pokusila zapnout zip. Opět to nešlo. S ruskými nadávkami vytáhla pistoli, vši silou jí mrštila na podlahu a vyběhla z ložnice. Glock prolétl pod postelí a ocitl se na druhé straně kajuty.

* „Máme toho šmejda hodit rybám? Dobře, Archie. Jak si přeješ.“

** „Fajn, nastartuj ten zkurvenej motor! Vypadnem z toho zasranýho přístavu.“

Nahoře v kabině Karó znovu cosi zakřičel dolů na Arsená. Ten vyběhl na palubu. Nějakou dobu bylo slyšet, jak se dohadují a skáčou si do řeči. Potom jejich hrdelní klení přehlušil přerušovaný řev motorů. Startovaly a zhasínaly, otrásaly celým trupem jachty. Nakonec se uklidnily a naskočily.

Sergej, natažený na podlaze ložnice, to všechno slyšel, všemu kromě arménštiny rozuměl, ale ani přes veškerou námahu nedokázal přijít k sobě. Něco bylo špatně. Tohle vůbec nezamýšlel. Mezitím se dravá silueta *Azimutu 55C* s téměř vertikální přídí, jak se psalo v reklamním letáku, trhaně vzdalovala od mola.

Arménci byli možná správnými zločinci, úderníky kriminálního původu, jak by řekli staří sověští policajti, ale mořeplavci byli mizerní.

Na *Azimutu* byly tři vestavěné motory Volvo Penta IPS 600 o celkovém výkonu třináct set pět koňských sil. Na řídicím panelu je knoflík s nápisem *Blower*, který je před startem třeba zmáčkнуть. Tím se zapnou silné ventilátory odvádějící plyny ze strojovny — směs výparů pohonných látek, která může vybuchnout, zvlášť když motory hned nenaskočí. Pro symetrii se používají dvě velké palivové nádrže po obou stranách. Pokud jsou zpola prázdné, mohou vybuchnout kvůli nahromaděným palivovým výparům smíchaným s kyslíkem. Jachta se startuje dvěma klíči. Má dva motory: *port* a *startboard*. *Port* je pravý motor a celé straně se říká *port side*. *Startboard* je levý. Pokud se tedy motory hned nechytí a je třeba přidat, v uzavřené strojovně se vzduch změní na výbušnou směs. Právě to se soudě podle zvuků dělo.

Sergej nebyl ve stavu, aby vystoupal do kabiny a srozumitelně Karóovi a Arsenovi poradil, že než ukradnou jachtu, měli by se seznámit s jejím vybavením a naučit se alespoň základům lodivodství. Celá instruktáž by se v takovém případě

nejspíš zvrhla ve rvačku a přestřelku, ale minimálně jednoho zajatce potřeboval živého. Zatímco se znehybnělý Aljochin zabýval těmito neradostnými myšlenkami, jachta nabírala obrátky a odplouvala na otevřené moře.

Aljochin si pamatoval, že nádrže nejsou plné a mohou vybuchnout. Jak bylo podrobně popsáno malým písmem v manuálu, *zablokované vstupní hrdlo zabraňuje vstupu chladicí vody za zádi, což vede k přehřívání motoru, tavení plastových trubek, oběžných kol a izolace kabelů a nakonec má za následek zkrat*. Sergej to věděl. Karó s Arsenem určitě ne.

Odkud by rodáci z dalekých hor, řadoví bojovníci nejdrsnějšího, pětihvězdičkového arménského zločineckého syndikátu v Kalifornii — *Armenian power* — mohli vědět o existenci dvou malých kohoutků ve strojovně, jejichž otevřením se zajistí přístup vody ze záďe, aby se motory ochladily (jako chladič v autě, ale tady jako chladič slouží celý oceán)? Pokud je člověk neotevře, motor se bude pomalu přehřívát a s velkou pravděpodobností může vybuchnout už na moři.

Sergej posledními silami vůle napnul hrdlo, pokusil se polknout a oživnout. Dříve se mu to dařilo pokaždé.

Poprvé *umřel* přesně před deseti lety — když sebou v odpadním kanálu plácal ve vodě smrdící po hovnech, v bohem zapomenutém koutě Tverské oblasti. Polykat tu vodu bylo vážně nepříjemné, ale co člověk neudělá pro to, aby vstal z mrtvých, když zahnal smrt smrtí. Major Sergej Aljochin přece *zahynul při akci*, když plnil své služební povinnosti.

TVERSKÁ OBLAST. PŘED DESETI LETY.

Aljochin byl odmala romantik. Četl správné knihy — o tajemném ostrově, bezhlavém jezdcí a šlechtetných policajtech. Zčásti i proto se z něj po absolvování Báňského institutu v rodném Jekatěrinburgu stal kriminalista. A zčásti aby se vyhnul armádě. Na krajské oddělení ho k sobě pozval jeho krajan Anton Sluckij, se kterým bydleli v jedné ulici, hráli spolu ve školním fotbalovém družstvu a s ostatními kluky z *rajonu* se na smrt rvali s „parkováky“. Na ulici Lunačarského byla pošta a podle ní se říkalo „poštovní dvůr“, vedle kterého Anton se Serjožou vyrostli. A pak tu byla děcka ze čtvrti Centrálního parku kultury a oddechu. Těm říkali „parkováci“.

Anton, o dva roky starší a začínající karatista a boxer, zachránil krvácejícího Aljochina přede dvěma „parkováky“, kteří se ho chystali ukopat a ubít plotovkami.

Později, s pomocí svého vzdáleného strýce, generála MV,² s sebou Anton Aljochina přetáhl do Moskvy, kde Sergej absolvoval večerní právnický kurz a zároveň se, opět s Antonovou pomocí, škrábal vzhůru po kariérním žebříčku. Po čase se začal cítit součástí toho zlého, nepřátelského města, chladného jako žula, kterým pro Sergeje vždy bylo a zůstávalo. Megapolí obydlenou fary, prostitutkami, narkomany a lupiči.

Vztahy dvou přátel brzy přerostly ve skutečné policajtské pouto, zvláštní jev, o kterém byly napsány celé romány a byla natočena hromada filmů a seriálů, například o Bodiem a Doyleovi. Anton se Sergejem se těm hrdinům sice nepodobali, ale jako urputní lovci gangsterů byli vždy připraveni za toho druhého položit život. Nejednou se o to dokonce pokoušeli, ale naštěstí pokaždé neúspěšně.

Potom romantika skončila. Antona povýšili — šel na krajské oddělení, kam k sobě opět přitáhl svého druha ve zbrani.

No a i tam, na čerstvém vzduchu, přátelé, jak se říká, rozkvetli. Společně s místním prokurátorem a vedoucím efesbákem rozjeli ilegální herní byznys a potom ovládli i ten drogový, pašerácký a prostituci. V bezpečnostním byznysu se z nich staly známé firmy, a jak se říká, žili si jako v bavlnce. Pokud člověk není blbec ve výločkách, policajtský život se skládá ze dvou polovin: během první riskuje život, loví padouchy a žije z ruky do huby. Zato během té druhé, pokud má štěstí a schopnosti, se s těmi stejnými padouchy dělí o okolní svět, koupí si mercedes, dům, pošle děti do dobré školy a ženu na konzervatoř a jede odpočívat na Kypr s milenkou.

V tu dobu, kdy se Sergej teprve blížil k vrcholu první, heroické části své kariéry, se mu povedlo přijít na stopu nejstrašnějšího sériového vraha v postsovětském Rusku.

V několikadílném spisu bylo padesát dva těl. Děti školního věku od deseti do dvanácti let — chlapců i dívek — a mladých žen udušených balicí páskou, znásilněných, jak se psalo v protokolech, zvráceným způsobem a nakonec zmrzačených zvláštním postupem, vrahovým podpisem. Maniak každé oběti ještě zaživa vyloupl levé oko. Čímsi jako nabroušenou ocelovou lžičkou velkou jako dezertní, usoudili kriminalisté. Všechny vraždy se odehrály v posledních dvou letech. Maniak operoval ve dvou oblastech — Moskevské a Tverské.

Anton byl velitelem obrovské a s každým novým tělem rostoucí operativní vyšetřovací skupiny, která vedla Oftalmologův případ — tak surovce pokřtili na jejich oddělení vražd —, jenž nebyl na rozdíl od Čikatilovova, Fischerovova a případů dalších monster sovětských časů zveřejněn. Přímý dohled nad vyšetřováním měl prezident a ten osobně přikázal, aby neděsili občany horory. Už tak jich je v televizi víc, než je zdrávo. Sergej byl Antonův zástupce a pro oba šlo doslova o otázku cti. Ta slova pro ně tehdy ještě něco znamenala.

Bylo nalezeno a identifikováno padesát dva těl. Mezi nimi šest mladých žen. Všechny se zrzavými vlasy. Za tu dobu kromě toho zmizelo také čtyřicet šest dětí a teenagerů. Třikrát víc než za minulé dva roky. Přesná statistika pohřešovaných žen neexistovala. Po Moskvě se už šířily zvěsti, ze kterých tuhla krev v žilách. Sluckij s Aljochinem potřebovali případ zveřejnit, aby se alespoň pokusili předejít novým zmizením a nelidským vraždám, jak na poslední operativní poradě říkal sám ministr. Ale dostalo se jim opětovného odmítnutí.

„Nahoře jsou rozhodně proti,“ oznámil ministr. „Dělejte svou práci. Pátrejte po něm. Čím rychleji toho netvora najdete a zneškodníte, tím víc dorůstajícího pokolení zachráníte.“

Sergej šel na Oftalmologa přes balicí pásku, kterou vrah použil jako hlavní vražedný nástroj. U všech vražd se jednalo o tentýž typ — Scotch® Stretchable Tape. Od obyčejné pásky se liší tím, že se dál stahuje i poté, co jí například omotáte hrdlo bezvládné oběti. Pokud člověk napne svaly na krku, může je držet zaťaté, když je při vědomí, ale bez něj ne. Tím spíš dítě. Oftalmologovy oběti byly tou dobou zpravidla v bezvědomí a jedno-duše pomalu vyhasly, jak se jim páska stahovala kolem krku.

V tom smyslu se Oftalmolog dal nazvat maniakem-humanistou, jak jednou zachmuřeně zavtipkoval Anton. Sergej neměl na žerty náladu. Zakousl se do případu jako buldok a nakonec zjistil, že ona páska není volně prodejná. Její malá zásilka byla jednou dovezena do Ruska společně s německým vybavením pro průmyslové čerpací a čistící stanice. V Evropě se tento typ pásky používá hlavně pro obzvlášť pevné bale-ní, ale hodí se také na elektrické kabely v místech se zvýše-nou vlhkostí — neustále stahuje kontakty a vymačkává vodu.

„Serjožo, my nehledáme jehlu, ale klíště v kupce sena,“ řekl mu jednou Anton našťavaně. Teorie o pásce mu od začátku připadala jako naprostá ztráta času. „Protože klíště pořád

leze, hledá krev a tou tvou páskou ho hovno chytíš. Musí se lovit krví. Na živou návnadu.“

Nepřinále „živé návnady“ podle Antonova záměru představovaly v autobusech a tramvajích čtyři dívky z policejní školy, kterým uniformy padly jako hvězdám z tuzemského porna. Proto je druhý den museli převléct do civilu, jehož styl nebyl o moc zdrženlivější než předchozí model. Ve vozech s dívkami jezdil celý batalion operativců. Oftalmolog se na živou návnadu ani jednou nechytil, zato každý den otravovali dívky mnozí pasažéři, dokonce úplně střízlívi, čehož potom rychle a velmi upřímně litovali.

Nepochopený a osamělý Sergej se se svou páskou dál čtyřicet hodin denně vlácel po moskevských i tverských čisticích. Už se chtěl na tu bezvýslednou práci vykašlat, když se dal do řeči s vedoucím směny čistícího komplexu závodu na výrobu dusíkatých hnojiv na předměstí Tveru. Rozhovor probíhal v kanceláři. Mistr pásku poznal a potvrdil, že jim před třemi lety společně s novými německými filtry poslali čtyři kotouče. Tehdy měli dva seřizovače strojů, kteří pracovali právě s touto páskou — Kozlova a Syromjatnikova. Ale Kozlov se před měsícem utopil na rybách na řece Medvedici, kde mimochodem byli spolu se Syromjatnikovem.

„Šel se koupat značně pod vlivem a utopil se,“ řekl mistr. „Tělo nenašli. Syromjatnikov se teď střídá s Kurguzovem. Ale ten je v nemocnici se zlomenou nohou. Spadl ze stromu. Z břízy, řezal si větvičky do lázně.“

Podle mistrových slov pracují seřizovači na směny: nejdřív jeden z nich dva dny po dvanácti hodinách, potom druhý. Pásku osobně viděl v jejich dílně. Klíče od ní nikdo kromě nich nemá.

„Dnes má službu Jigor,“ uzavřel to mistr. „Můžete si s ním promluvit. Hned ho zavolám.“

„Není třeba,“ zarazil ho Aljochin. „Zajdu za ním sám. Kde to je?“

„Dílna je tamhle.“ Mistr přes okno ukazoval na malou přízemní budovu ze žlutých cihel, vzdálenou asi padesát metrů.

Aljochin se v půli cesty zarazil, protože ucítil, jak se mu sevřel žaludek. Tak to bylo vždycky, když chytil stopu. Vrátil se do kanceláře a řekl mistrovi, aby nedělal rozruch a zatím zůstal tady, a sám zavolal zásahovou jednotku.

Anton bez zvláštního nadšení v hlase řekl, že přijede osobně, a požádal ho, aby pár hodin počkal.

Sergej si sedl s mistrem na čaj a nespouštěl oči ze dveří dílny.

Syromjatnikovovi bylo třicet čtyři, pověděl mu mistr. Samotářský, svobodný, žije v Tveru s matkou. Skoro s nikým se nestýká. Ale je to vášnivý lovec a rybář.

Čekání se protáhlo. Už se stmívalo. Anton zavolal a řekl, že s jednotkou trčí v zácpě na Leningradce před Solněčnogorskem, a požádal ho, aby chvilku počkal a do ničeho se bez něj nepouštěl. Sergej mu slíbil, že počká, ale nakonec to nevydržel, odjistil makarov a po cestičce vyšlapané přes volné prostranství zarostlé trávou vyrazil s rukama v kapsách vycházkovým krokem k dílně.

Když mu ke žluté budově zbývalo asi dvacet nebo dvacet pět metrů, dveře dílny, pobité zrezavělým plechem, se otevřely a vyšel z nich vysoký hubený muž, který byl na teplý jasný červencový večer oblečený více než podivně. Měl tmavě hnědý plstěný klobouk, tmavé brýle, které mu zakrývaly třetinu obličeje, a dlouhou, tenkou zelenou maskovací pláštěnku. Mírně kulhal na levou nohu.

Cizinec nezvedal hlavu, díval se pod nohy a obstojně si broukal jakousi známou písničku, nejspíš z nějakého muzikálu. Jako by si Aljochina, který mu šel naproti, ani nevšiml.

Obešel ho zleva a chtěl pokračovat v cestě, když vtom se Sergej otočil a zavolal na něj: „Promiňte, pane... Nejste Syromjatnikov?“

Cizinec se zastavil, obrátil hlavu skoro o sto osmdesát stupňů a po sotva postřehnutelné pauze zabručel: „Ne.“ Odvrátil se a šel dál.

„Můžu vidět vaše doklady?“ pokračoval Aljochin nečekaně, i když se chtěl zeptat na něco úplně jiného.

V tu chvíli už ke kanceláři ve dvou autech přijížděli Sluckij se zásahovkou. Aljochin je neviděl. Neviděl už nikoho a nic kromě Oftalmologa před sebou. Nepochyboval, že to on je ten maniak. I když to i pro Aljochina vypadalo poněkud hloupě a nepřírozeně. Jako setkat se v nějakém zaplivaném zapadákové tváři v tvář se skutečným filmovým padouchem z *Mlčení jehňátek* nebo *Sherlocka Holmese*. Celý ten pitomý operetní ohoz s kloboukem, pláštěm a brýlemi ho však nerozhodil, jenom trošku rozptýlil.

„Jo, jasně. Hned to bude.“ Cizinec se zastavil, otočil a pospíšil si zpět za Aljochinem. Během toho strčil ruku do vnitřní kapsy saka pod pláštěnkou a ještě zrychlil.

Ocelová lžička, ostrá jako břitva, se v Syromjatnikovově ruce objevila rychleji než makarov v Aljochinově. Maniak mířil na krkavici, ale o kousíček minul. Ocel majora škrábla na hrdle. Aljochin vykřikl bolesti a upadl na koleno. A hned dostal druhou ránu — seshora dolů, do levé lícní kosti. Lžička sklouzla po horní čelisti, prosekla tvář a vyjela mezi rty. Aljochin si při tom úderu málem ukousl jazyk. Ústa se mu ihned zaplnila krví.

Syromjatnikov se otočil a dal se na útěk. Aljochin vytrhl lžičku, zahodil ji a zpoza opasku vytáhl pistoli. Maniak prchal směrem k širokým čistícím nádržím hned za dílnou. Aljochin po něm třikrát vystřelil. Mířil na nohy, chtěl ho dostat živého. Ani jednou se netrefil.

S dlaní na krvácející ráně na krku se vrhl za Oftalmologem. Znovu vystřelil. A znovu minul. A ještě jednou. A ještě.

Oftalmolog se překulil přes metr vysoký plot a vlevo kolem poklopů čistících nádrží si to zamířil k odpadnímu kanálu, který se z mírného kopce pozvolna svažoval přímo do Volhy.

„Šyvomjašnikove, štůj!“ křikl Aljochin bez dechu přes napuchlý jazyk. Sundal ruku z krku a přeskočil plot čističky.

U obrubníku kanálu Aljochin zadýchaného Oftalmologa skoro dohnal.

Specnazovci ozbrojení samopaly mezitím doběhli k dílně a uviděli je. Sluckij nedal příkaz k palbě — Aljochin byl v palebné zóně.

„Proč nepočkal?!“ vyštěkl Anton našťavaně sám k sobě. Samopalníky v těžkých zbrojích a přilbách už stačil předběhnout o padesát metrů.

Aljochin jeho rozhořčený výkřik neslyšel. Mířil na maniaka.

Syromjatnikov se vyšplhal na hrazení odpadního kanálu a udělal tak ze sebe ideální cíl. Když zadýchaný Aljochin odplivl krev, sevřel rukojeť pistole oběma rukama a zastavil se, byl od něj Syromjatnikov dvacet pět metrů. Aljochin lapal po dechu, ruce se mu trásly. Zatmělo se mu před očima. Zadržel dech, v duchu maniakovi popřál, aby chcipl, a stiskl spoušť. V tu chvíli se zatřpytil poslední paprsek zapadajícího slunce — a zasvítíl Aljochinovi přímo do očí. Nábojnice vyletěla z vyhazovače a pleskla do trávy. Sergej nevěděl, jestli se trefil nebo ne. Tentokrát mířil na tělo.

Oftalmolog několik vteřin vrávorál na hrazení. Chytil se za pravý bok a zřítíl se do kalného smradlavého kanálu. Prudký proud ho odnášel dolů, do Volhy. Klobouk mu spadl a jeho hlava nadskakovala v klokotající vodě jako míč. Aljochin bez přemýšlení skočil za ním.

V samém ústí kanálu, sto metrů před výpustí, Oftalmologa dostihl, chytil ho pravou rukou do kravaty a začal ho dusit. Oftalmolog se bránil, co mohl. Oba chvílemi mizeli pod hladinou a hned se zase vynořovali.

Sluckij přikázal samopalníkům běžet podél kanálu k Volze a sám skočil za Aljochinem. O hlavu vyšší než on, se širokými rameny a čelistí, ruměný, světlolasý, jedním slovem ruský bohatýr z bylin, šel pod vodu jako bomba a vyvolal tak niagarský vodopád cákanců. Když se vynořil, napůl vyskakoval z kalné vody a širokým a prudkým mácháním rukou plaval za Sergejem.

Slunce zapadlo. S každou vteřinou byla větší tma. Nedaleko od břehu na straně Kaljazina pomalu plul obrovský nákladní člun a čas od času chraplavě zahoukal. V tu chvíli byli policajt i maniak ve svém urputném boji už pod vodou. Oftalmolog slábnoucími prsty nahmatl Sergejovu levou klíční kost a pokusil se ji vytrhnout, aby oslabil jeho buldočí sevření.

Nepodařilo se mu to a poté, co se řádně nalokal jedovaté vody, už začínal ztrácet vědomí. Vtom Aljochinovy ruce samy od sebe ochably, oči se pod vodou otevřely a znehybněly, zeskelnatěly. Syromjatnikov se rukama i nohama odrazil od Aljochinova bezduchého těla, ale zamotal se do své pláštěnky. Připomínal gigantického rejnoka, který se kdovíjak ocitl ve Volze a klesal na její dno.

Anton se nakonec dostal na místo, kde Sergej s Oftalmologem zmizeli. Zůstal po nich jenom vír. Anton se nadechl a ponořil se. Vynořil se skoro po minutě. Po zádech plaval ke břehu a táhl s sebou přítelovo nehybné tělo. Dva specnazovci shodili zbraně a vrhli se do vody, aby jim pomohli. Další běželi po břehu a s připravenými samopaly zírali do tmy. Maniaka nikde neviděli.

Sergej nedýchal. Anton mu začal dávat umělé dýchání — z úst do úst, jak je to učili —, ale vodu v plicích Sergej neměl.

Nezaskl se. Prostě umřel. Srdce mu netlouklo. Potřeboval přímou masáž nebo elektrický šok. Defibrilátor nikdo ze specnazovců neměl, i když byli vybaveni vším možným.

Anton klečel u příteleva nehybného těla a díval se na oblohu, kde už byly vidět hvězdy. Specnazovci postávali vedle, sundali si přilby. Všichni mlčky čekali na vrtulník.

Když člun, v soumraku podobný vorvaňovi, vydal poslední zahučení a zmizel za zatačkou, řeka jako by se zastavila. V naprostém tichu bezvětrí se Sergej najednou nahlas, hvízdavě nadechl.

Pamatoval si každou vteřinu své smrti — jak ho Anton vytahoval na břeh, jak mu dával umělé dýchání, jak vedle namáhavě hučel pomalu plující člun. Pamatoval si všechno tak jasně, jako by nebyl sám sebou, majorem Sergejem Aljochinem, ale někým jiným, kdo ho nejdřív vypnul ze známé reality a potom ho znovu, jedním cvaknutím neviditelného spínače, zapnul zpátky. Nevěděl, kdo to s ním provedl a ani neměl čas nad tím přemýšlet.

„Nemohl jsem,“ zasípal Sergej sám k sobě, „nemohl jsem minout...“

„Kašli na to, Serjožo.“ Anton objal oživlého přítele oběma rukama. „Seš pašák. Trefil ses. Nevyplaval. Tělo vylovíme, pokud nevypluje samo.“

Potápěči hledali Oftalmologovo tělo čtyři dny. Nenašli ho. Tok Volhy blíž k jejím pramenům vůbec není takový jako kolem Saratova, nemluvě o astrachaňské deltě.

Na Syromjatnikovově pozemku, na nedaleké planině s barabiznou, která se podobala spíš psí boudě než domu, vykopali ještě dvacet čtyři dětských těl, čímž počet Oftalmologových obětí vzrostl na sedmdesát šest.

V jeho bytě v ubohé chruščovce na předměstí Tveru našli jeho šílenou matku, ledničku s plesnivým shnilým jídlem

a v mrazáku — ztvrdlé a časem zčernalé — kousky masa, které bylo ve skutečnosti skopové. Neobjevili ani jednu Syromjatnikovovu fotku, dokonce ani z dětství, stejně jako nenašli ani jeden doklad s fotografií. Obyvatelé domu, dokonce ani ti, kteří žili se Syromjatnikovými v jednom vchodu, ho nedokázali pořádně popsat. I když byli sousedé. Říkali, že ani on, ani jeho matka se s nikým z domu nebavili.

Škola, kam kdysi chodil, už neexistovala, v budově několik let sídlila Cartier-Bressonova akademie,³ kde učili fotografovat svatby, akce a pohřby. Našli však Syromjatnikovovu bývalou třídní učitelku. Ale ani ona se nedokázala rozpo-
menout. V jejím rodinném archivu narazili na fotografie všech jejích tříd. Kromě jedné. Té, do které chodil budoucí maniak.

Na ohlašovně pobytu kupodivu neměli zápis o tom, že občan Syromjatnikov obdržel průkaz, jako by ho ani vůbec nedostal. Jediný dokument, který vyšetřovatelé získali a který potvrzoval jeho existenci, byla kopie rodného listu nalezená na tverské matrice. To bylo vše.

Nevědělo se, jestli se maniak utopil, nebo se zachránil a utekl, ale od toho dne přestaly ve velkém mizet děti. Už se nenašlo ani jedno dětské tělo zmrzačené Oftalmologovým *modem operandi*. Za rok ho prohlásili za mrtvého. Pravda, případ neuzavřeli (podle zákona se takové případy uzavírají teprve po uplynutí pěti let) — ale pozastavili ho. Antona a Sergeje navrhli na mimořádné povýšení, které potom také získali, a udělili jim peněžní odměnu (dohromady v hodnotě bedny vodky), a i když se pracovníci ve službě pamětními zbraněmi s vyrytým jménem nevyznaменávají, na příkaz samotného prezidenta udělali u obou výjimku. Jeho věnování bylo vyryto i na pistolích: *Za zásluhy v boji*. S podpisem Nejvyššího. Sdílet příběh tisku bylo přísně zakázáno.

Anton od té doby z legrace říkal Sergejovi Highlander — Nesmrtný — ze skvělého filmu se Seanem Connerym a ještě někým. Vtípek je vtípek, ale Sergej brzy zjistil, že v nějakém smyslu Highlanderem doopravdy je.

Měsíc po zázračné záchraně mu na místě podlitiny pod levou klíční kostí stále zůstávala okrouhlá modřina velká jako mince. Na omak byla tvrdá, ale nebolestivá.

Jednou, z úplně jiných příčin — už s ostrou bolestí v kříži —, navštívil svého starého známého manuálního terapeuta, vojenského lékaře, plukovníka Sergeje Fjodoroviče Glušakova, který byl vedoucím oddělení reflexní terapie v Mandrykově vojenské nemocnici.

Znali se už asi pět let, od té doby, co Sergej odhalil bandu bytařů, kteří Glušakov vykradli, a pomohl mu získat skoro všechno zpět. Glušakov byl v celé Moskvě známý jako geniální terapeut. Za jedno sezení dokázal dát do pořádku jakákoli záda nebo bedra a říká se, že dokonce napravoval vyhrézlé plotýnky. Kromě toho skvěle ovládal akupunkturu a svého času jezdil na kurzy ke spřáteleným Číňanům do Blahověščensku.

Aljochin Glušakovovi ukázal i svou podivnou modřinu. Ten si ji prohlédl, pomalu zavrtěl hlavou, jako by uviděl zhoubný nádor, a opatrně na skvrnu zatlačil palcem. Sergej se zhroutil a svalil se na pohovku. Oči mu zeskelnatěly, dýchání ustalo. Pulz zmizel. Glušakov se nad ním naprosto klidně sklonil, zahleděl se mu přímo do obličeje a pomalu a zřetelně řekl:

„Serjožo, já vím, že mě vidíš a slyšíš. Poslouchej pozorně. Pokus se polknout. Polkni! Jedno polknutí. To zvládneš. Tak šup. Nebud' líný. Jedno polknutí.“

Znehybněný a paralyzovaný Sergej se napnul a na třetí nebo čtvrtý pokus přece jenom polkl. Polkl a začal dýchat.

Glušakov byl stručný. Nabídl mu čaj a požádal ho, aby přišel znovu.

Za týden to vyzkoušeli se stejným výsledkem. Potom ještě a ještě jednou. Sergej znovu a znovu umíral a ožíval. Mezi čtvrtým a pátým sezením se několikrát snadno, jako by byl robot, sám vypnul a vzkřísil už doma — jednou strašlivě vyděsil svou ženu, která se vracela z obchodu. Dostala hysterický záchvat. Zatímco v zoufalství volala záchranku, manžel *vstal z mrtvých* sám.

Nakonec, během poslední návštěvy, ho Glušakov posadil do křesla, donesl mu arménský koňak s citronem, a když si dal se Sergejem panáka a porušil tak svou prohibici po třech letech v afghánské válce, slavnostně prohlásil:

„Serjožo, teď samozřejmě můžeš vystupovat v cirkuse, vydělávat si slušné peníze a přestat lovit odpad společnosti. No, ale pokud mám mluvit vážně, tak přede mnou teď sedí unikátní majitel nejvzácnějšího dvoustého devadesátého šestého akupunkturního bodu — bodu života a smrti neboli čínsky *šēngsī diǎn* —, jeden ze sta milionů, a těší se dobrému zdraví.“ Glušakov název dokonce napsal hieroglyfy — 生死 — na papír, který Sergejovi slavnostně předal jako čestné uznání.

Ještě se napili. Glušakov ohromenému Sergejovi dlouho vyprávěl o světě jménem lidské tělo a o hvězdách a galaxiích v něm. V Sergejově případě se jednalo o fenomén, jehož podstata se pomocí klasické medicíny nedá objasnit. Nebyl to stav ani komatózní, ani hraniční, ale spíš... nejzazší. Kyslík se do plic dostává. Člověk je při plném vědomí a uvědomuje si všechno, co se kolem děje. Všechno slyší a vidí (hlavně periferním viděním — oči jsou otevřené, zornice nehybné, nereagují na světlo ani pohyb). Pro ostatní to vypadá jako klinická smrt. Při prvotní prohlídce není patrné dýchání ani pulz, srdce netluče. Pokud se jedinec neprobere, ani pokročilé zdravotnické přístroje nejsou schopny zachytit známky života. Glušakov vykládal, že v dějinách se vyskytuje mnoho takových dříve neobjasněných případů. Něco podobného ze série tragických

zázraků se svého času stalo s Nikolajem Vasiljevičem Gogolem, kterého pohřbili, a když ho z jakéhosi důvodu zakrátko exhumovali, spisovatel prý ležel na boku. To znamená, že se v rakvi probral a zemřel tam už doopravdy, neměl sílu dostat se na povrch. Člověk přichází k sobě buď opětovným zatlačením na bod, nebo polknutím, jedinou fyzickou činností, které je v daný okamžik schopen. Neuvěřitelné, ale je to fakt. Není to letargický spánek, ale cosi jiného, pro co neexistuje rozumné vysvětlení a co oficiální medicína a věda odmítají přiznat.

Bylo už po půlnoci, když užaslý Aljochin konečně vstal, objal doktora, poděkoval mu a šel si po svých. Dál už se nestýkali. Doma a v práci na internetu Sergej prostudoval veškerou literaturu o akupunktuře a letargii, ale moudřejší z toho nebyl. A od té doby si nechal svoje tajemství pro sebe, nepoděлил se o něj ani s Antonem, ani s manželkou, kterou už neděšil předčasným úmrtím a zázračným Lazarovým vzkříšením.

LOS ANGELES. ČERVENEC.

Vše nasvědčovalo tomu, že jestli Sergej okamžitě neoživne, shoří se svou jachtou. Palivové výpary ve strojovně dosáhly kritické koncentrace, a když jachta konečně vyplula na otevřené moře, detonovaly. Pobřežní čára se proměnila v druhý horizont.

Ozval se výbuch. Jachta se otřásla jako v bouři. Po krátkém tichu se z paluby začalo ozývat hrůzyplné kvílení. Někteří z padouchů byl asi raněn nebo jeden z nich přepadl přes palubu. V duetu křičely dva hlasy — mužský a ženský.

Aljochin si uvědomoval, že jachta hoří, potápí se a zároveň se rozpadá. Ale nemohl s tím nic dělat. Dál nehybně a bez dechu ležel na podlaze, a ať se snažil, jak chtěl, nedařilo se mu udělat nutné spásné polknutí.

KAPITOLA PÁTÁ

Bunkr

MOSKVA. ČERVENEC.

Stůl je dlouhý, tak šest metrů, ne méně. Masivní a chladný. Kamenný. Buď ze žuly, nebo z mramoru. Ve sklepním příšeří to pořádně není poznat. Za stolem sedí čtyři lidé, z každé strany jeden. Ale kdo je tu šéf, je vidět hned. Neduživý a proplešatělý, s prázdnýma bělavýma očima sedí v čele stolu, tváří se utrápeně a pomalými krouživými pohyby si rozhýbává zatuhlý krk.

Zbylí tři se v trojúhelníku usadili na druhé straně stolu, téměř se dotýkají lokty. Visí na nadříceném očima, i když nevypadají mladší, spíš naopak.

„Tak tedy, poklábosíme o záležitostech našich neveselých,“ začal vedoucí setkání citátem ze seriálu svého oblíbeného režiséra — *Místo akce neměnit!*

Světlo postupně zhaslo jako v kině a za šéfovými zády se rozsvítila obrovská obrazovka přes celou stěnu. Byl na ní muž v maskáčové polní uniformě s bandalírem a bez armádních nášivek, s hluboce posazenýma nazelenalýma nevýraznýma očima a opuchlým obličejem, na kterém vynikal pěstěný švihácký knírek. S výrazným ráčkováním oznámil: „U Snižného jsme právě sestřelili letadlo ukrajinského letectva. Varovali jsme je přece, že nemají létat po našem nebi. *Ptáček* padl za odval, někam za šachtu Progress. Obydlený sektor neohrozil.

Civilisté nebyli zasaženi.“ Potom následovaly záběry, na nichž bylo dobře vidět, jak ze země na horizontu stoupá ohromný sloup černého dýmu. Vítr ho stácel vpravo.

Obrazovka zčernala a v sále zavládla tma. Před každým z přítomných se postupně — jakoby samy od sebe — zažehly svíce. Ne elektrické, ale voskové. Kdesi ve stropě, v rohu místnosti, zašramotil výtah.

Neklidné odlesky plamínek deformovaly rysy přítomných k nepoznání. Vše kromě očí. Mluvili tiše, ale pod klenbou sklepního stropu — jako ve starodávném vinném sklípku hradu Chillon, kde Byron z nudy drápal naostřenou lžicí do skalní stěny své nesmrtelné jméno — neznely jejich hlasy dutě, spíš dunivě, cize a zlověstně. Jako by nemluvili lidé, ale dvojníci Dartha Vadera. Sklepní spiklenci-zednáři šeptali, ale všichni jejich slova, nehledě na zkreslení hlasů dotěrnou akustikou středověkého podzemí, zřetelně a srozumitelně slyšeli. Čím tišeji přítomný na tajném večeru mluvil, tím jasněji ho jeho společníci slyšeli.

Kdyby na stole ležely hrací karty a místo svící mnoho-ramenné svícny, člověk by je mohl považovat za karbaníky, jejichž „sázky litaly z padesáti na sto“⁴¹ při prší (neboli faraonovi) devatenáctého století (to, co se tam dělo, vypadalo na obyčejný preferans příliš tajemně). Ale lidé u stolu neměli ani hrací karty, ani křidu na zapisování, ani žádné jiné předměty. Všechno — hodinky, telefony, pera, dokonce hřebeny a kapesníky i opasky a boty — odevzdali ochrance na prvním kontrolním stanovišti, takzvané Jedničce. Všichni měli teplé plstěné bačkory. Kamenná podlaha byla vyhřívána, ale stejně studila. Ruce měli položené na stole, ve světle hořících svící byly dobře vidět. Vrchní Darth Vader nakonec přerušil ticho dunivou ozvěnou tlumeného bučení.

„Ptám se vás: Co to je? Co to má být?“

„To je ministr obrany DLR² Bělkin,“ odpověděl po chvilce za všechny muž sedící po šéfově pravé ruce.

„Já se neptám, *kdo* to je. Já se ptám, *co* to je. Co to žvaní?! Tím myslím — kdo to dovolil!“

V sále zavládlo mrtvolné ticho. V podobných situacích se okamžik nekonečně táhne, jako v hororu nebo noční můře.

„Chápete, dochází vám, co se stalo a co tenhle blbeček plácá? Proč se *to* vůbec objevilo v éteru, na internetu a čtvíkdě ještě?! Jenom hodinu po tragédii?“ pokračoval po táhnoucí se pauze šéf.

Když se od nikoho nedočkal odpovědi, nějakou dobu mlčel. V místnosti bylo opět ticho, tentokrát ještě mrtvolnější, chladnější, jednoduše hrobové. Bylo slyšet, jak muži dýchají.

„O tom, jak k té tragédii vůbec mohlo dojít, si pohovoříme později. Všechno, co zatím chci slyšet, je, kdo toho idiota pustil do éteru a jestli všichni zde přítomní už po dvaceti sedmi minutách po události věděli, co se stalo a či letadlo se tam zřítilo. Chci slyšet aspoň jedno rozumné vysvětlení toho dalšího debilního fuck-upu, který zmařil všechny naše plány, nemluvě o tom, že při té katastrofě zahynulo čtvíkolik nevinných lidí — pasažérů víte jakého letu.“

„Pokud dovolíte, mohl bych se s vámi ohledně zmíněného podělit o některé příčiny,“ pronesl nakonec nejmladší účastník schůze, sedící nalevo od nadřízeného.

„*Bitte tu mir einen Gefallen*,“ řekl nadřízený německy, schválně se znatelným přízvukem, a trochu výsměšně to zopakoval anglicky. Jeho přízvuk byl ještě výraznější: „*Please, be so kind to explain*.“

„Neměli jsme přece možnost se s vámi hned spojit. Byl jste v bazénu. Když se ukázalo, že omylem, tragickou náhodou,

* „Budte tak laskav.“

bylo sestřeleno jiné letadlo, okamžitě jsme se rozhodli pojistit. Pro případ, že se nám nepodaří přesvědčit mírovou radu, že let Londýn—Bangkok byl sestřelen OSU, Ozbrojenými silami Ukrajiny. Což se ve skutečnosti také stalo. A tak... no, sestřelila ho domobrana. Dobyli raketovou základnu ukrajinského letectva a sestřelili ho.“

Muž svůj proslov vypálil rychle a nahlas vydechl jako po ponoru do hlubin.

„Nezdá se vám, milánku, že je to na mírovou radu příliš komplikované?“ odpověděl nadřizený otázkou.

Nikdo z nich neoslovoval druhé jmény, a už vůbec ne hodnotmi. Při takových diskusích, zvlášť v podzemním krytu, to bylo přísně zakázáno.

Milánek odpověděl mlčením. Nadřizený to považoval za souhlas se svou domněnkou. Tak ho to učili před mnoha lety. Vše, co se tehdy naučil, zde fungovalo doteď a — o tom byl absolutně přesvědčen — bude fungovat navždy.

„Dobrá.“ V jeho hlase zřetelně zazněla výhrůžka. „A teď mi srozumitelně vysvětlete, proč bylo vůbec sestřeleno letadlo, které letělo jinam?“

Účinek jeho slov se projevil ihned. Podsaditý kníratý muž ve středních letech a s bříškem, který seděl na opačném konci stolu a kterému otázka patřila, sebou trhl už při slově dobrá. Šéf měkce, sotva postřehnutelně šišlal a jeho sykavky v hlubinách sklepa syčely.

Muž, na kterého se šéf obrátil s otázkou, si najednou nemístně a nevhodně vzpomněl na epizodu z dětství: jak s mámou v bažině sbírá morušku. A najednou za sebou mezi hutným, ale tichým bzučením mušek zřetelně slyší syčivý zvuk, otáčí se a vyděšeně odskakuje, zády padá na vlhkou, chladnou a měkkou hroudou. Bandaska s bobulemi mu vypadne z ruky. Před ním se na jedovatě zeleném mechu mezi

jantarovými skvrnami zralých morušek rozvalila macatá zmiže, černá jako dehet. Děsivá šupinatá bestie se syčením zvedne hlavu a chce se na něj vrhnout a sežrat ho — celého, úplně, se zelenými gumáky i bílou kšiltovkou s celuloidovým štítkem s nápisem v cizím písmu *Tallinn...*

„Ptám se vás, vás, co sedíte na tom směšném koni,“ pokračoval nadřížený nahlas, ne bez hereckého patosu.

Jeho blízcí už dávno dobře věděli, že rád používá citáty ze starých filmů ze sovětské éry. Ale ne nutně sovětských. Podřízení někdy kontext uhádli a odpovídali na citát citátem, byli rádi, že se mohou podílet na intelektuální hře, a zároveň z nich měl radost i šéf, který si nemohl pomoci a musel se místo odpovědi shovívavě a suše uchechnout, až to připomínalo kašel.

Kdyby muž, kterému otázka patřila, věděl, z jakého filmu ten citát je, a odpověděl by: „Milostpane! Urazil jste mého koně, a tedy i mě!“, třeba by na vteřinu rozvířil houstnoucí atmosféru. Ale on vyrostl daleko od civilizace, daleko předaaleko od Moskvy, na jejímž západním předměstí teď seděl s ostatními v krytu sto dvacet čtyři metrů pod zemí. Jeho domovem, kde mu bylo souzeno prožít dětství a mládí, byla zapadlá zabajkalská vesnice, ve které ne že by v té době nehráli francouzsko-italské *Tři mušketýry* z roku 1961, nehráli tam vůbec nic. Ani francouzské, ani italské, ani sovětské. Nic. Protože neměli kino ani elektrinu. Později, když se budoucí ministr po službě v armádě přestěhoval do města a dal se k hasičům, v kině hráli už úplně jiné filmy.

Muž si odkašlal, aby si pročistil hrdlo, a jak nejlépe zvládl, pronesl:

„Dovolte mi podat hlášení. V Doněcké oblasti špatně funguje GLONASS...“³

„Opravdu? Co to povídáte!“ Vypadalo to, jako by jeho příznání nadříženého potěšilo. „A kde vůbec funguje dobře, ten

váš GLONASS? Na Marsu? Na Měsíci? Ti vaši blbouni, co — to nemohli nakonec za celý den zjistit, kde se nachází startovní pozice?!”

„Zjistili to, ale ne hned. Je to pole vedle obce Pervomajskij. Ale po vyslechnutí místních a domobranců, kteří je doprovázeli, se nejdřív ocitli v jiném Pervomajském. Jak se ukázalo, je jich v Doněcké oblasti šest. Zatímco hledali ten správný, čas utíkal. Když ho našli, nestačili se přizpůsobit terénu. Azimut byl jeden, ale letové hladiny různé. Ze dvou cílů si vybrali ten nesprávný.“

„A vy jste nevěděli, že tam budou dva cíle?“

„Nevěděli. Ten z Londýna měl zpoždění. Dispečink jemu a tomu od Aeroflotu během letu změnil výšku, ale azimut jim nechal stejný. Nám to neoznámili. My tam přece nejsme.“

„To teď narážíte na mě? Když říkáte, že tam nejsme?“

„Ne, ne. Já... já... jsem chtěl vysvětlit, proč nám to neoznámili.“

„Ale věděli jste aspoň, že je tam šest Pervomajských?“

„Věděli. Ale oni ne. To znamená, že jsme to věděli, ale oni udělali chybu. Říkám přece, že GLONASS...“

„Aha. Takže na vině je GLONASS! To GLONASS tedy sestřelil to letadlo?“

„Tak to není.“ Ministrovi se začala motat hlava. „Samozřejmě jsme ho sestřelili my. Ale stříleli jsme správně.“

„Stříleli jste správně, ale zasáhli jste špatně? Jistě, jistě.“ Nadřízený najednou konečně pochopil, co mu na ministrově zmateném vysvětlování nesedí. „Upřímně řečeno nechápu, jak souvisí šest Pervomajských s tím, že jste sestřelili špatné letadlo, pokud jste, jak tvrdíte, stříleli správně.“

V této chvíli by měl ministr oznámit nadřízenému, že pro to, aby obsluha přesně, podle všech pravidel, provedla odpálení, potřebuje nějaký čas a úsilí, aby si zvykla, šzila se

s terénem, určila na lokátoru nivelační body — skály, odvaly, kopce, budovy, stavby, věže a podobně. To znamená izolovat na radaru všechno nepotřebné, co může ze začátku přitahovat zrak v extrémně malé výšce. Právě to ministrovi, bývalému hasiči, před půlhodinou vysvětlil velitel protivzdušné obrany a doktor vojenských věd generálporučík Trojekurov, který přijel na štáb společně s ním a dusil se v *předsíni*. Ministr měl v tu chvíli dojem, že to pochopil, ale teď pochopil, že nepochopil. Byl tak nervózní, že nebyl schopen říct, ani co to je azimut. Za obvyklé situace by se Vadim Vadimyč mohl během ministrova hlášení tvářit chytře, stejně jako sám ministr, přikyvovat, chápavě brouknout a konec. Ale jak jeden velitel vysvětlí druhému, výše postavenému, to, co sám úplně nepochopil? Jeho velitel to také nechápe, ale tváří se, že ano. Dva minusy jsou plus. Analýza letů proběhla. Všichni jsou spokojení. Takto by se to odehrálo za běžné situace. Tentokrát však situace vůbec běžná nebyla. Víc než to, byla jakýmsi způsobem mimořádná.

Vadimu Vadimyči se jednoduše nechtělo tvářit chytře a broukat. I tak byl chytrý. Chtěl vědět, co se stalo, a potřeboval rozumná vysvětlení.

Za obvyklé situace by měl ministr přizvat Trojekurova, ale i tehdy by to bylo ostudné a nepříjemné. Jako by se podepsal pod svou nekompetenci. Teď by se Trojekurovovo přizvání podobalo smrti a velitel protivzdušné obrany by z krytu nejspíš vyšel v pozici ministra.

„Máte pravdu,“ ministr, ztracený mezi nivelačními body své mysli, velmi zalitoval, že vůbec začal o logistice, o Pervomajském a o GLONASSu, aniž tomu rozuměl. „Nijak. Nijak s tím Pervomajské nesouvisí. Prostě když už jsme u toho byli, pověděl jsem vám takříkajíc o komplikacích na místě. Celkový obraz. Dispozice...“